

et confutionis finalis unde de quolibet tali dicit Saluator luce. 6. **Ve vobis:** cum benedixerint vobis homines. homines inquit fauētes defectibus qui errantes non corrigunt sed adulatorie benediciunt. **Contra quos per prophetas ait. Maledicā benedictionibus vestris: et maledictam illis. quoniam non posuistis supra eorū Malach. 2. Et sic preallegatū ē q̄ arguūt. 11. Lc. 11. 16.**

Propter hec et hīs similia passi sunt digne tormēta et p̄ multitudinem bestiarum exterminati sunt pro quibus tormētis bene disposuisti populū tuum quibus dedisti concupiscentiam delectamenti sui nouū saporem. escam parans eis ortigometra vt illi quidē concupiscentes escā p̄pter ea que illis ostēsa et immissa sūt. et a necessaria concupia auerterentur. **Hij autē in breui inopes facti nouam gustauerunt escam**

Postq̄ spūssūs reprobauit ydolatriā p̄ multas vias et declarauit diffuse vnū solum verum deum esse colandum. Cultus autem vni⁹ dei fuit antiquitus potissime apud hebreos. Cultus vero ydolorū apud egip̄cios. Modo cōsequenter i ista pte vt cultum vni⁹ dei complete suadeat et cultum ydolorū p̄fecte dissuadeat: agit commixtū vsq̄ ad finem libri: nunc de supplicijs inflictis egip̄cijs: nunc de beneficijs collotis iudeis. ostendens q̄ illi erāt iuste puniti propter eorū iniquitatez: et isti mirabiliter iustificati a deo propter eorū pietatem: quia vnum verum deum fide-liter coluerunt. Et huiusmodi pro-

cessum tenuit supra. ca. 4. diuidit ergo processus suus vsq̄ ad finē libri in duas partes. Nam primo narrat iustorum et iniustorum cōmunem retributionem. **Secundo** rependit auctor libri deo pro collatis beneficijs populo dei gratiaz actionē i fine libri ibi **In omnib⁹ enim magnificati. Circa primum** duo facit. Nam primo narrat malorum multiplicem tribulationē. **Secundo** eorum finalem exterminationem ibi **Impiis autem. Circa primum tria facit. Primo** ostēdit quomodo egip̄tj affligebant p̄ bestias et aialia. **Secundo** ostēdit quō affligebāt p̄ res inēsatā et elemēta. **Tercio** quō affligebāt p̄ corpora supercelestia. **Secunda ps infra ca. 11. 10. Negātes enim nosse. Tercia ca. 11. Magna enim sunt iudicia tua. In qualibet em̄ istaz p̄tū facit collatōem et correspondentiā inēdificia et supplicia. Nam sicut egip̄tj p̄mebant p̄ bestias elemēta et corpora supercelestia. Ita hebrei contra hec tres miābiles consolāones habuerūt siue receperūt. habuerūt em̄ cotormēta eis datas in escā: vt sic musce et scynifes afflixerūt egip̄cios. Ita volucres nobiles cōsolarent hebreos. **Secundo** habuerūt manna de aere descendēs: vt sic ignis et grādo afflixerūt p̄ elemētū aëis egip̄cios ita māna p̄ idē elemētū descendens confortaret hebreos. **Tercio** habuerūt lucē a corporib⁹ supercelestib⁹ sp̄ cū eis p̄manētē vt corpora celestia: quā egip̄cijs lucez suā subtraherent eā tñ nichilomin⁹ hebreis exhiberent. **De istis ḡ bñficijs et supplicijs agit alternatim****

p antithesim p duo capitula. Cū
 tū primā antithesim que ē de egipti
 orū exterminacōe: a de hebreo rō
 solacōne a vtraq p bestias a vo
 lantia. tria facit. Nā primo narrat
 egiptio rō exterminacōne. Secō hebre
 orū mābile cōsolationē. Tercio
 assignat inter egiptios a hebreos
 cu dā diuersitatis distincōez
 sōda pars ibi pro quib⁹ tormen
 tis. etia ibi **Oportebat** Quantū ad
 primū dicit. ppter hec a ydolatri
 am multiplicem. a hīs similia qā
 aliquos modos ydolatrie specifi
 cauit a aliquos pretermisit. Passi
 sūt digne tormenta a p multitudi
 nem bestiaz exterminati sūt q p
 multitudine bestiarū quidā afflic
 ti a quidā exterminati sunt. Circa
 secūdu p contrariū fecit de⁹ circa
 populū suū licet peccassent i des̄to
 sicut narratur **Exo. 16.** Filij israel
 in deserto murmurauerūt contra
 dñm dicentes **Vtinā essem⁹ mor**
tui in egipto quando sedebam⁹ su
per carnes v̄l super ollas carnum
a comēbam⁹ ad saturitatem.
 statim vero cum **Moyles** orasset
 ad dñm redijt a r̄ndit eis **Audiuit**
dñs murmuracōes v̄as contra eū
a dabit vobis v̄spe carnes Facto
 vero v̄spe ascēderunt coturnices
 de quodā sinu arabico. vbi potissi
 me nati sūt a transitō mari iēme
 dio ceciderūt intra castra id est in
 tra tentoria hebreo rō a capiebā
 tur ad nutum populi. a hanc his
 toriam narrans in l̄ra. dicit sic. p
 quibus tormentis egiptio rō. p
 recitatis. a loco tormento rō egipti
 is illato rō. bñ disposuisti pplm tu
 um. v̄disti bñficia populo tuo q

hīs a illis qui sūt populus eius
 Dediisti cōcupiscenciam delectamē
 ti suā. delectacōne cōcupitā. Iuxta
 illud ps cōcupierunt cōcupiscenci
 am i des̄to nouū saporē a escam
 nouū saporis a parans eis origo
 metra. Est autē origometra aus
 regia fm mgem in historijs quā
 Iosephus origiam vocat **Grec⁹**
 vero origometra nos vulgo dici
 m⁹ curlegū a currendo Et dicit or
 tigmatra quasi ēda mēfura. yfido
 rus tamē videt d̄raz ponere it cōt
 mē a origometra z. **Ethiō. c. A**
Coturnices a sono vocis dicuntur
 quas greci origias vocant eo q
 v̄ise fuerunt. primo in origia isu
 la. Nec adueniendi tpa habent.
 Nam estate depulsa maria trans
 meāt **Origometra** dicit q gregē
 ducit. Cū at ēre a ppropinqt **Acci**
piē videns eam rapita propterea
 cura est v̄niuersis ducem sollicita
 re extm̄ generis per quā caueant
 extrema pericula **Cibos** gratissi
 mos habent. semina venenorum
 q̄ ob causam eas v̄teres v̄sci in
 terdireūt **Solum** enim hoc animal
 sicut homo caducū patitur morbū
 hec yfidorus **Vbi** patet fm eū. q
 coturnix a origometra non sunt
 idē. quia solū illa dicitur origo
 metra que ducit exercitum a nō
 alia. q̄ quis autēz dicat yfidor⁹ acci
 piens a **Solino.** q̄ solū hoc ani
 mal morbū patitur caducū.
 Non tamen creditur hoc esse v̄z
Vulgus enim dicit q̄ auctor libri
 qui incipit triplex est esse. scribit
Illū quidem morbū patiuntur
 passeres. **Scribit** etiam **Solin⁹**
 de mirabilibus huius mundi

de coturnicibus q̄ q̄n mare tran-
sire volunt austru flante nūq̄ ex-
eunt. nā vim flatus tumidioris me-
tunt plurimū q̄ se aquilonarib⁹
cedunt vt corpora pingua a ido-
tar da: facilius puehat fictior ac
vehementior spūs. cū maria tran-
seunt: impetus differunt a metu
spaci longioris: vires suas tardi-
tate nutriunt. vbi vero terra: con-
spiciunt cateruati coeunt deinde
conglobate vehementi⁹ pperāt. q̄
festinacō pleūq̄ exitū parat na-
uigantibus. Accidit enim nodis
vt vela incidāt a preponderatis fu-
mbus i aluos mergant. **hec Soli-
nus.** Isto ergo auiū genere paut
dñs filios isrl̄ in deserto cū paterē-
tur ocupiscentiā carnū quales co-
mederant i egipto vt videlicet p il-
las carnes auerterent a cōcupia
quā habebant. **Et hoc est q̄ d̄r in
littera vt illi quidē filij israhel cō-
cupiscentes escaz carnū. s. de egipto
auerterentur a a necessaria cō-
cupiscentia hoc est violentia neces-
sarium enim vno mō d̄r violentū
fm Aris. 7. meth. c. de necessario fu-
it autem concupia cōū violenta:
qz oriebat̄ ex consuetudie vscē di-
carnib⁹ in egipto. Consuetudo at̄
assimilatur natū. A. ethi. Consue-
tudo est altera natū. Vt ergo au-
terentur a necessaria ocupia ppter
ea que illis ostensa a missa sunt v-
pp̄ animalia: que ill̄ missa fuerē
p diuinā puidentiā: coturnices.
ideo eis dimitus date fuerunt qd̄
a fem̄ ptunc saltē fuit vt a ocupia
auerterent. Vñ subdit. h̄j autē fi-
lij isrl̄ in breui inopes facti indigē-
tes cibo nouā gustauerūt escaz de**

qua dictū est. **Et est notandū**
qz consuetudo maximā h̄ violenti-
am indinandi voluntatem ad ē.
**Et ideo sicut optimum est assuefi-
eri ad bonas cōsuetudines a vni-
colas ita piculofissimū a pessimū
est assuefiēri ad vicia vñ narrat
valerius li. 1. c. 2. in fine qz Creten-
ses cū acerbissima expectacōne vti
volunt aduersus eos: quos vehemē-
ter odiunt optant vt mala cōsue-
tudine delectentur modesto qz vo-
luntatis genere efficacissimūz ge-
nus vitiosis euentum repiant.
**hec ille vult dicere: qz ipsi videntur
modeste maledicere quando dicūt
hominī mala cōsuetudine delecte-
ris a tñ imprecantur eis maximū
genus mali de malicia vero puer
se consuetudinīs loquitur Aug⁹.
8. cōse. c. 4. a de semetipso dicit. qz
difficilis fuit ad conuertendū ad
fidem. vñ dicit sic. Ligatus eram
non ferro alieno. s. mea ferrea vo-
luntate. velle meum tenebat imi-
cus: a inde michi catenam fecerāt
a constrinxerat me. quippe ex vo-
luntate peruersa facta est libido.
a dum seruū libidini: facta ē cō-
suetudo. a dum consuetudini non
restiti: facta est necessitas. **hec Au-
g⁹. Vnde etiam metrice dicitur.
Qui n̄ assuescit v̄tuti: dū iuuenes-
cit. A v̄m̄s nescit discere: qñ senes-
cit.** In cui⁹ figurā saluator̄ facili⁹
fiscitavit puellā i domo a iuuenē
delatū i porta. s. lazary qd̄ duanuz
i monumēto cū gemitu lacrimis. a
clamoē Iob. 11. **Quē h̄istoriā ex-
ponēs Aug. sup. Math. omc. 14. d̄t
sic Moles ipoita sepulchris ipa ē
duā vis cōsuetudis. q̄ p̄mittit auiā:******

hec res uerget nec spirare pmitte
didit. ē at q̄duan? ē Reuera ad
istā osuebiez q̄ loq̄ q̄dā pgressu
puerit aia. p̄ma ē q̄hī satillaō dlec
cōis i corde. Sec̄da cōsēs? i uolūate.
Tercia fām. Rēta osuetudo hēc Au
gusti. **Lco 111.**

Oportebat em̄ i illis quidē
sine excusatione supueni
re interitum exercitibus
tyrannidē. Dñs aut ostēdere tm̄
quemadmodū inimici illoz; exē
minabant. Et em̄ cū illis supuenit
seua bestiarum ira moribus p̄
soū colubrorum exēmiabāt. **P̄**
q̄ spiritus sanctus p̄ salomonē dēda
rauit aliquale q̄uo egipciū puni
ebāt in egipto p̄ scinifēs muscas &
ranas. quia posset aliq̄s dicere q̄
oīno cōsimilitē affligebāt hēbrei
in deserto p̄ serpentes ignitos: qui
p̄l̄m tactu uenenofo inflammaue
runt et occiderūt ideo placuit auc
toridīne: sitatē assignare in hac p̄
te inter afflictiones illatas egipcijs
p̄ h̄modi bestias & castigacōnes
illatas hēbreis p̄ cōsimilē modū.
Et circa hoc duo facit. Naz primo
assignat miraculosā diuēritatez
Sec̄do illoz miraculoz deo attribu
it aūctem. sc̄da ps̄ ibi **Tu es dōi
ne.** Cū p̄m̄ duo fāt. p̄o oīnt q̄uo
diuēritate diḡ fuerit p̄uicōe. Sec̄do q̄
mō hēbrei hūerit se i afflictōe sc̄da
ps̄ i. **Et cū illis.** Circa p̄mū sciēs
q̄ egipciū qui detinuerāt hēbreos
& filios israel p̄ 200. annos in ser
uitute post mortē Joseph qui etiā
ordinauerūt totū masculinū gen̄
hēbreorū inter se meito detent tē
di ad interitū sine quocūq; reme
o marie p̄pter duriciam cordis eo

rū ad orationem moysi & aaron
merito debuerunt morti tradi sed
hēbrei in deserto multo min⁹ pee
cauerūt & iō suffecit: q̄ aliq̄ tali pu
nitē pena p̄ bestias. sicut egipciū
quondam puniti extiterant. ut
castigaretur in seipsis & p̄pende
rēt que egipciū sustinuerāt i egipto.
Et hoc ē quod dicit **Oportebat**
enim illis quidē: & egipcijs sine ex
cusatione id est sine pene mitigaci
one supuenire interitū: id est mor
tem. exercitibus? tyrannidē in eis
**Hec tyrannidis est regimē tyran
ni.** & ē quedā species monarchie
regalis. quando aliquis principa
tur populo contra eorū uolūatez
& ad sui ipsi? solum utilitatem p̄
uatam fm̄ **Aristotilem 3. Pol.**
& 8. **Ethi.** Vnde tyrannidis ē cruda
lis dominatio. Dñs autē id est fili
is israel oportebat ostēdere tan
tum p̄ sensibilem experientia: i cōsi
milib⁹ afflictio ib⁹ que admodum
inimici illoz. s. egipciū exēmiaban
tur. hēc autē p̄pendēūt sensibiliter
q̄n̄ ipi exēmiabāt morib⁹ colubroz
Et h̄o ē q̄d subdit. et cū illi supue
nit seua bestiarū ira. s. spēciū igni
toz immissa viz a dō morib⁹ p̄so
rū colubroz exēmiabant. aliq̄ mu
murātes oīē dñz & n̄ peitētes. mor
tebat h̄ n̄ exēmiabāt. **Colub** ē gen⁹
spētis & dī colub q̄i colēs vmbēs
q̄ i vmbēs sepiū omoāt. & dī deu
t. 8. In deserto illo fuerūt spētes fla
tu aduētes scorpiōes. & dipsades
dipsades dipsadis ē gen⁹ spētis. et
dī lūe fitula p̄ cōtēriū q̄ p̄uit hōi
nē fiti. vas v̄eo fitula v̄ō ē p̄rie q̄d
aufert fitim & sunt iste fitule ad
p̄ue. ut cum calcant vix videant

328

quaz venenuz añ exūguīt q̄ sen
tiaf: nec trīsticiā sentit moriturus
fm ingēm i historia sup 8. c. deu
tro. Et figurat moralit̄ iste situle
demonēs qui bonos viros fedis co
gitationib⁹ agitant a infestāt. **I**
te etiā sunt ita pue q̄ vix vident.
a ex minia occasione surgāt a in
toricant sine molestia: imo cuz de
lectacōne p̄mūt: qñ sunt p̄ delec
tationē morose. **C**irca illaz clau
silam oportebit em̄ illis sine excu
sacōe superuenire interi. **N**ōnduz
q̄ tria sūt q̄ iexcusabiles reddunt
oēs peccatores a pena dignos oñ
dunt: viz magnitudo scientie i pec
cātē: similitudo culpe in iudicante
a iēptitudo cause in allegātē. **P**ri
mo ḡ red dit hominē iexcusabi
lem magnitudo scie in peccātē. qñ
to em̄ aliquis maiorē a clariorem
noticiam habet de deo: tanto ma
gis peccat ceteris paribus. Et l̄d
de p̄his dicit **Apl̄s ad Rō. 1.** Qd̄ i
uisibilia dei eis p̄ creaturas inno
tuerunt. a tamē euauerūt in co
gitaōibus suis a obscuratuz est
insipiens cor eoz in tantū vt ydo
la colerent: nec sup hoc in aliquo
excusant̄ quasi de dō nullā notici
am habuissent: quia inuisibilia
dei p̄ ea q̄ facta sunt intellectu cō
spiciūtur. sempiterna quoq̄ v̄tus
eius a diuinitas ita vt sint iexcu
sabiles. **S**imile dicit **Saluator** de
iudeis **Job. 24.** Si nō venisset a lo
cutus eis fuisset: peccatum non
haberent. nūc at̄ de peccato suo nō
habent excusacōem. **S**ecūdo red
dit hominē iexcusabilem simili
tudo culpe in iudicātē: qñdo aliq̄s
iudex deprehēditur in crimine pro

quo solet alios punire: nullā pōt
excusacōem pretendere. **E**xemplū
de falsis iudicib⁹ qui volebāt cō
tempnare susānam **Daniel. 17.** Et
idē signatē dicit **Apl̄s Rō. 2.** In
excusabilis o homo oīs qui iudi
cas in quo em̄ alterū indicas: te
ipsum o tempnas. **T**ercio red dit
hominem iexcusabilem iēptitu
do cause in allegātē. quādo ei cau
sa que allegat manifeste nulla ē
vel oficta p̄ mendaciū nō est ex
cusatio sed aggrauatio ad prece
dens delictum. **E**xemplū de inuita
tis ad cenam **Luc. 14.** Qui falsas
a fictas excusacōes fecerūt a assig
nauerūt: a cena fuerūt reprobati
a alij loco eoz vocati. a ideo o tra
tales excusacōes maliciofas pe
tit p̄s. **N**ō dedines cor meū in ver
ba malicie ad excusandas excusa
tiones in peccatis. **E**xcusāt se qua
drupliciter hoīes de peccatis suis.
Quidā p̄ lasciuā societatem. **Q**ui
dā p̄ diuinā volūtatē: quidā p̄
carnalem fragilitatē: quidā p̄
finalem vtilitatē. **P**rimi dicūt
cōmuniter quādo deprehēduntur
peccasse: mala societas opulit me
ad hoc malū. que quidē excusa
tio fatuissima putaret̄ apud iudi
cem secularem: cū cōcedat facin⁹
a alios coaccuset. sed multo maḡ
apud deum nō valet q̄ nouit ma
li arbitrij libertatē. **V**nde i **Pro
uerb̄is** **O**mitte excusacōnem: ne
mo peccat inuitus a est excusacō
mltoz allegatio socioz. **S**icut di
cūt multi **Q**uare nō licet michi.
Sic em̄ facit talis a talis. **S**ed ista
societas nō excusat peccātē fm
Ihero. in q̄daz epistola **M**ltitudo
sociorum

sociorum impunitum non facit crimine
Secundo quidam se excusant per di-
 uinam voluntatem: quorum aliqui
 dicunt deum eos scivisse peccato-
 res et velle eos tales esse: nec eis es-
 se imputandum: sed dispositioni di-
 vine et corporibus celestibus et constel-
 lationi. Et tales deum blasphemant
 quasi sit auctor malorum et vindex
 factorum que homines cavere non pos-
 sunt. Isti aliquo modo figurantur
 per Jacob volentem decipere patrem
 suum: cum pater quereretur quomodo
 cito invenire potuisset: unde sibi ci-
 bum optatum pararet. Respondit
 voluntas dei fuisse et michi cito oc-
 curreret quod volebam. **Gen. 28.** Isti
 modo sunt nonnulli mundi sapientes
 iuris civilis periti: que quod faci-
 unt colorare legibus et munita ra-
 tionibus sciunt omnino: ut nichil
 faciant sceleris quod non sit iuri-
 bus excusatum. si homo credere
 velit eis. Tales assimulantur dy-
 omisio tyranno: de quo narrat **Val-**
terius li. 1. ca. 2. Iste ingressus tem-
 pla deorum detraxit Iovi olimpio
 magni ponderis aureo amictu pa-
 num laeum ei circumdedit et ad-
 mirantibus illis qui aderant: quod sic
 sine timore sanctos suos spoliare pre-
 sumpsit. Respondit quod illud ad dei
 sui commodum fecisset. Nam aureum a-
 mictum graue foret per estate et fri-
 gidum per hyeme laneum quod per utroque
 tempore fuit aptum. Iterum Esculapio:
 qui fuit barba aurea redimitus de-
 mi iussit et auferri. Cuius causam assignavit
 quod Apollonius pater suus imbar-
 bis esset et non decebat patrem carere
 barba: filium apparere barbatum
Iterum vittas aureas et patras

et coronas que simulachrum porcedis
 manibus sustinebant tollebat et se
 eas accipere: non auferre dicebat.
 stultum esse confirmas a quibus tolli
 precamur: ab hijs porrigentibus
 nolle sumere. Isti modo prudentes
 seculi quantumcumque flagitiose
 se habuerit contra iura dei et ecci-
 am semper coloratis rationibus se
 excusant. Tercio quidam se excu-
 sant per carnalem fragilitatem et
 dicunt plane blasphemantes deum
 se non posse a libidinis abstinere
 propter complexionem talem. Contra
 quos arguit **Ihero.** in explanati-
 one fidei et allegat eum **Mag. seren-**
tiaz. 2. dist. 36. **E**xtrauimus inquit
 nos blasphemiam eorum qui dicunt
 impossibile aliquid homini a deo
 preceptum esse et mandata dei non a fini-
 gulis: sed ab hominibus in omni
 posse seruari. Quarto quidam excu-
 sant se per finale utilitatem et tales
 inveniuntur nonnulli peccatores: rap-
 tores et iniusti exactores: qui
 auferunt a diuitibus bona sua sine con-
 scientia: colligunt et condunt et eleo-
 sinas causam finale prestant. Isti
 modo diuisi diuisas excusationes in-
 ueniunt: ut cum peccatores existant se
 tamen contra deum de peccatis defendunt
Unde Gregorius. 21. **Moralium.** **V**iti-
 tatum generis humani vitium est libi-
 do peccatum committere et commissum ne-
 gando abscondere et commissum defe-
 cendo excusare. Sicut autem impium
 est peccata que commissum pernitenter
 excusare: ita virtuosum est valde per-
 pimum non faciliter sed copatiendo
 aliquoties excusare: considerantes com-
 munitatis fragilitatis conditionem: fini-
 tate familiaritatis conditionem: et vere
 p. 1.

pietatis exercitacionem. **P**rimo enim communis fragilitas qua frequenter omnes erramus debet nos mouere ad aliquam excusationem: non tamen pertinaciter defendens errores faciles aliorum. Unde **Bernardus** super **Canticum** primo c. **N**oti iudicamur proximum sed magis excusa intentionem si opus non potes. puta ignorantiam. puta surreptionem. puta casum. quod si omnino omnino dissimulatio rei certitudo recusatur. suade nichilominus tibi et dicito apud te ipsum. uel huiusmodi temptatio fuit. Quid de me illa fecisset si illa accepisset in me similiter peccat. **S**ecundo mouere nos debet ad idem sincere familiaritatis communitate. ut saltem de amicis facillime mala non credamus. nec etiam de proximis. nec de prelatiis vel etate pueris. Unde **Jeromus** in epistola ad rusticianum. non est facile malum de pueritate etate credendum. quia uita preterita defendit et honorat uocabulum dignitatis de amico etiam suo. **X**ero crate cum quidam platonem dixisset quod dixerat de eo malum respondit non esse sibi credibile. quod ille quem tantum amabat eum non diligeret cumque narrans dictum suum se probaturum assereret. Respondit **Plato** nunquam peno crate talia dixisse nisi expectare iudicasset. **T**ercio mouere nos debet ad idem uere pietatis exercitacio. Diu est enim alienos defectus sine lesione iusticie quantum fieri potest excusare et famam primo cui quantum possibile est illas seruare. Unde **Ogenes** super **Leuiticum** 23. c. **N**on uult te dominus: si forte uideris peccatum fratris continuo euolare ad publicum et clamare passim et diuulgare

peccata aliena: quod est uicium non contingit sed infamantis. Unde apostolus **1** **Corinthios** 10. **N**os innocentes absoluere oportet. nocentes uero perdere si deest

Lectio 118.

Sed non imperpetuum ira tua permanit. sed ad correctionem in breui turbati sunt signum habentes salutis ad commemorationem mandati legis tue. Qui enim conuersus est non propter hoc quod uidebat sanabatur. sed per te omnium saluatore. et in hoc ostendisti inimicis nostris: quia tu es qui liberas ab omni malo. **I**los autem locustarum et muscarum occiderunt morsus: et non est sanitas anime illorum quoniam digni erant ab huiusmodi exterminari. **O**stensa diuersitate demeriti inter egypcios punitos per bestias in egypto et inter hebreos punitos per bestias in deserto. In ista parte profequitur de eadem diuersitate supplicij. **F**uerunt autem diuersio de punitio. **E**gypti ad exterminacionem. **H**ebrei uero ad correctionem. **D**e punitioe egypciolorum per ranas muscas et cynifes satis est superius tactum: de punitioe uero hebreorum est sciendum quod sicut habetur **Numeri** 21. **C**um populus in deserto contra dominum murmurasset immisit eis serpentes ignitos hoc est paruos et ueloces ad modum scintillarum qui tactu uenenoso inflamabant et causabant tumorem et ruborem in carne. ad quorum puncturam vulnerati sunt. **Q**uidam uero mortui. **V**enerunt ergo ad **Moysem** et rogauerunt eum quod oraret pro eis ad dominum. **A**d huiusmodi ergo preces

ordinavit dominus: ut faceret figuram serpentis de ere et poneret super summitatem piceae faceret illum deservire in populo et dixit eis quod quicumque esset percussus a serpente ignito statim aspiceret ad serpentem eneam et curaretur. **I**stud miraculosum remedium providit deus filiis israel in deserto et fuit figura pulcherrima de passione christi sicut ipsemet allegavit **Job. 7.** Sicut Moyses exaltauit serpentem in deserto: ita exaltari oportet filium hominis: ut omnis qui credit in eum non pereat: sed habeat vitam eternam. **D**e afflictione igitur hebreorum per serpentes ignitos et remedio eis concessio agit auctor in parte ista declarans qualiter egyptii afflicti fuerunt sine remedio tempore incorrigibiles. hebrei vero cum remedio tempore filii ad conversionem habiles. **E**t circa hoc tria facit. Nam primo tangit hebreorum rationabilem castigacionem. **S**ecundo egyptiorum miserabilem exterminacionem. **T**ercio redit ad declarandam mirabilem hebreorum liberationem in plaga serpentium scilicet a **ibi illos autem locustarum. tertia** **ibi filios autem tuos. Circa primum** quatuor facit nam primo agit de afflictionis remedio scilicet de liberationis remedio. **tercio de eiusdem remedii autore precipuo. quarto de fine per illud remedium principa-** **liter intento. scilicet pars ibi. Habentes** **signum salutis. tertia ibi. Qui** **enim conuersus. quarta ibi. et ibi** **ostendisti. dicit ergo sic. Sed non** **impetpetuum ira tua permansit. Ira** **tua et pena illata per te hebreis** **peccantibus in deserto: non fuit ex-**

terminatiua omnium generaliter sed castigatiua tantum. **Unde subdit. Sed ad** **correctionem in breui turbati sunt.** **Jeremie. 3.** Non faciam te in consumptionem: sed castigabo te in iudicio ut non videaris tibi innoxius et hoc in breui: quia **psalme. 42.** **I**n momento indignacionis mee abscondi faciem meam parumparum a te et tamen cum fuerit in turbacione illa fuerunt habentes signum salutis: scilicet serpentem eneam ad commemoracionem mandati legis tue: sicut commemoratur in lege tua. **Numeri. 21.** **F**ac serpentem eneam et pone eum pro signo sed quia ille effectus quo curati fuerunt ad inspectionem serpentis enei posset a simplicibus ipsi serpenti attribui et non deo. **I**deo tercio subiungit qui enim conuersus est et per te christum figuratum per illum serpentem eneam qui omnium est salvator. **F**igura batur autem christus per istum serpentem eneam multipliciter scilicet quantum ad modum innocentiam. quantum ad situm eminentiam. quantum ad vite carentiam et quantum ad salutis efficienciam. **P**rimo quantum ad modum innocentiam: quia sic illa figura serpentis veneno se apparuit. et tamen nullum venenum habuit. **I**ta christus in carne apparuit et tamen nullum peccatum habuit: nec est inuentus dolus in ore ipsius. **S**ecundo quo ad vite carentiam: quia sicut serpens ille vitam non habuit et tamen de materia maxime duratiua fuit: quia es inter omnia metalla durabilis est. sicut dicit **huc gloria. Ita christus vere mortuus est**

fm humanitate et vere eternus et
 immortalis est fm diuinitate. Ter-
 cio quantum ad situs eminentiam
 quia sicut serpens fuit sup parti-
 cam longam ut a toto populo vi-
 deretur et a gentibus. Ita xpus in
 ligno crucis ita alte suspendebat
 ut a toto populo videretur vbi et
 adhuc a deuotis mentibus p fide
 et amorem conspicitur. Quarto
 ad salutis efficiendam quia sicut
 omnis a vero serpente percussus
 si serpentem eneam aspiceret cu-
 rabatur. Ita quilibet a dyabo-
 lo vulneratus si crustum in ceu-
 confideret per fidem et veniam ro-
 get sanatur. Quarto subiungit
 finem per istud miraculum pri-
 cipaliter intentum. videlicet ho-
 norem dei cum dicit. Et in hoc oste-
disti inimicis nostris quia tu es q
liberas ab omni malo et corporali
et spuali. Crustus enim legit fecisse
 miracula propter tria. Primo ad
 eorum circa quos operabatur vti-
 litatem. quia eos frequenter in cor-
 pore et in anima curabat. Secundo
 ppter aliorum conuersionem. quia nul-
 ti videntes xpi miracula conuerte-
 bantur. Tercio propter dei glori-
 am et honorem. Io. xi. Nec hic pec-
 cauit. neq parentes ei. sed ut ma-
 nifestentur opera dei in illo. Et eode
 modo in proposito deus istud mi-
 raculum fecit ad vtilitatem bonorum
 et filijs israel. ad conuersionem
 malorum et ad gloriam dei dila-
 tandam. Sed principaliter in ista
 lectone agit de egyptiorum in egi-
 to miserabili p bestias exterminati-
 one que propter eorum maliciaz
 sine quocumq remedio infligebat

tur. Vnde subdit. Illos autem egip-
tios locustarum et muscarum occidit
moeris. De quibus locustis dicit
Exodi decimo dixit dominus ad
Moysem extende manum tuam su-
per terram egypti ad locustam ut
ascendant super eam et deuorent
omnem herbam que residua est
grandim. De muscis vero Exodi
8 habetur. Venit musca grandis
 in domo pharaonis et c. Locusta
 fm glosam super illud Exo. 10. Di-
 citur quasi longa hasta. quia ha-
 bet longiora cura retro q ante.
 Et fm ysidorū 12. Ethi. Est animal
 paruū noxiū habens dentē a pl⁹
 q cetera animalia frugibus nocet.
 Item fm Jeronimū sup primū ca-
 pitulū Jobelis. huiusmodi volatili-
 lis tria sunt nomina successiue
 fm etatem. Nam fetus locuste an-
 teq habeat alas vocatur beucis
 cum incipit volare vocatur acla-
 bus cum plene volat vocatur locu-
 sta. De locusta loquens Basilus
 in exameron dicit locusta dicitur
 q loco stare faciens quia cum iter
 arripienti occurrit malū est sicut
 bufo dectū pretendit. vel dicit lo-
 custa quia tunc saltū dat. nunc lo-
 co stat. vel quia per modicum tem-
 pus stat in vno loco. Crisostom⁹
 super Matth. si ait Locuste sūt vo-
 latilia. mund a quidē sed pua a no-
 satis in altum volancia que man-
 ducauit Johannes in deserto. Ar-
nulpus etia; quidam expositor
 ait sic Mimū gen⁹ locustarum in
 deserto iudee quo pustus a Johā-
nes vsq hodie apparet et habet
 corpusculum imundum digitū ma-
 ni⁹ mēsa epilib⁹ et h⁹ mēb⁹ i h⁹ bis

faciliter capiunt: hęc ille. Talibus
ergo locustis & muscis extermina-
bantur egyptij i contemptum & deri-
sionem & non p leones vel vrsos
vel fortia animalia: qz digni erāt
ppter eorum ydolatriam a talib9
exterminari. **Circa illam clausula:**
Signum habentes salutis Nota
dum qz deus humano geni mul-
ta signa ostendit tenuolentie. s.
remiscentie. prouidentie & patie-
tie. **Signa tenuolentie sūt omnes**
creature facte & create ad seruien-
dum homini. Est enim signuz qđ
vnum offert sensui & aliud intel-
lectui & ideo omnis creatura sensi-
bilis seipaz offert sensui & deū rep-
sentat intellectui hominatoris. Ne-
mo potest hęc signa facere: que tu
facis nisi fuerit de9 euz eo **Joh. 3.**
Signa remiscentie sunt septem
sacramenta ecclesie per que redu-
cimur ad memoriam passionis
dominie. Heb. 2. Satus nostra fie-
mata est: contestante deo signis &
portentis & varijs virtutibus: &
spiritu sancti distribuōib9. Sig-
na prouidentie dabit ante suū ad-
uentum: ne omnino veniat pecca-
toribus improuisus. Et hoc est sig-
num magne curialitatis diuine.
Nullus enim qui aliquid facit qđ
vellet occultare: approbat aduen-
tum hominis improuisuz s; peccato e-
q̄libet facit qđ vellet: si posset oc-
cultari & ideo deus mūdo pleno pe-
ccatis venturus premitit signa q̄-
dam notabilia: per que homines
contra ipsius aduentum sibi pro-
uideant & disponant. De istis sig-
nis dicitur Luce. 21. c. Erunt signa
in sole & luna & stellis dicit Vege-

lius de re militari li. 3. c. 4. **Tria in-**
quit genera constat esse signorū
p negocijs belli videlicet Vocalia
& semiuocalia & muta Vocalia di-
cuntur que humana voce profereū-
tur sicut duces preordinant aliqđ
certum verbum. quo in conflictu
vtuntur. sicut deus nobiscuz & tri-
umphus imperatoris vel aliqđ cō-
simile. Signa semiuocalia sunt: q̄
fiunt per tubam. cornu & bucina
Signa muta sunt: v. pilla aq̄la dra-
cones & circa ista signa ponebatur
medietas expensaruz oim milituz
euntium ad bellum propter duas
rationes. vna fuit ratio ne ea ha-
buissent in custodia propria i fri-
uolis expenderent vnde ad vtilita-
tem eorum prouisum fuit qz suffi-
cienter sustentabantur de annona
cōmuni. Alia ratio fuit vt per hoc
animosius & fortius sequerentur
signa sua & ea nullo mō relinque-
rent ex quo peculū suum castren-
se ibidem scirent consistere s; poti9
ea defendere q̄tum possent. Ista
tria signoruz genera faciet crist9
in aduentū suo scđo. Nam signa
vocalia erunt in illa deceptacōe sic
dr. Matth. 24. Furiuz & non dedisti
michi manducare &c. Signa semi-
uocalia qz tuba precedet & de istis
simul dr. Apostol9 Gal. 3. Dñs in
iussu & in voce archāgeli & i tuba
dei descendet de celo. Signa vero mu-
ta erunt instrumēta passionis xpi
& ipm corp9 dñicū vulnerib9 in-
signitum. Signa pacie dat nobis
diu expectādo nos ad veniā vt re-
deam9 ad gratiam Eph. 4. Nolite
cōtristare spm sanctū dei: i q̄ signū
estis i pie redēpōis 1. Cor. 119.
p. 3.

Filios autem tuos sicut dicitur
 conū: nec venatorum vice
 sunt dentes. misericordia
 enim tua adueniens saluabat illos
 In memoria fimonū tuorū extimi
 nabantur et velociter sanabāt ne
 in altaz incidentes obliuionē: non
 possent tuo vti adiutorio Item nec
 nec Hba: nec malagma sanauit
 eos sed tuus dñe sermo qui sanat
 omnia. ¶ Explicata tribulacione
 egipcij illata p̄ minutas bestias
 quib⁹ sine remedio extimabāt
 Redie ad correptionē filiorū isrl̄ i
 deserto. a qua cum mirabili adiu
 torio liberabāt. Et circa h̄o tria fa
 cie. Nam primo ostendit hui⁹ re
 medij causam sup̄naturalem. Se
 cundo poit huius remedij causa
 finalem. Et tercio excludit ab h̄o
 remedij efficiētia omnē causam
 medicinalem. Secūda ps̄ ibi. nec in
 altam. Tercia ibi. Item neq; Hba
 ¶ Quantū ad primū dicit sic. Si
 lios aut tuos q̄. quia fuerunt filij
 ideo debuerūt castigari. Eccl̄. 1. Si
 lii tibi sunt erudi illos et curua illos
 a pueritia eorū. In cuius figuram
 dicit ps̄. Bñs qui teneb ier̄ et allidz
 puulos suos ad petram. v̄ beatus q̄
 castigabit filios suos vel carnales
 per naturā vel sp̄uales per curam
 et allidens eos petre. x̄po allucifari
 ens eos ad opera virtuosā. Galibi
 dicit. In matutino interficiebā om
 nes peccatores terre. hoc ē statū in
 iuuentute vicia peccorū p̄ castiga
 cōnes cōdignas aputari et hoc est
 cape vulpes puulas q̄ demolun
 tur vineas. Cant. 2. Vñ iero⁹ sūt
 eplaz. Ep̄. 1. et habet i. Cano. dis.
 7. A. Deli sacerdos pat̄ sanct⁹ fuit. h̄

h̄illa filios non trahit in omni
 disciplina et correctione. sup̄m⁹ ce
 cidit et mortu⁹ est. filios autē tuos
 nec draconū nec venatorū viceūt
 dentes. q̄a nec a magnis bestiis
 quantitate. cui⁹ modi sunt draco
 nes nec a maliciosis in qualitate
 cui⁹ modi sūt serpētes minores do
 mino p̄tēte ledebant. Draco
 em̄ fm̄ p̄fidorum veneno caret. r.
 et h̄. c. 8. ita scribit. Draco maior
 cunctorum serpentum siue omni
 um animāciū sup̄ terrā. Hunc gre
 ci draconem vocant. Vñ a deriva
 tum est in latinum. ut draco dice
 retur qui sepe a speluncas extrac
 tus fertur in aere. concitaturq; p̄
 ter eum aer. Est autem cristat⁹ oē
 puo. et artū fistulis p̄ quas trahit
 spiritū et linguam exert. vim au
 tem nō in dentibus. sed in cauda
 habet. vertere potius q̄ vidu no
 cet. inno. Est enim a venenis. et
 ideo huic ad mortē faciendam ve
 nena nō esse necessaria. q̄ si quez
 ligauit occidit. Vñ nec elephas
 tutus est sui corporis magnitudi
 ne. Nam circa semitas delitescens
 p̄ quas elephantes subito gradū
 ūnt cura eorum nodis alligat
 ac suffocatos p̄mit. h̄c p̄fidorus.
 Fertur autē fm̄ Dapiam q̄ her
 ba. q̄ dracocea dicit nata sit de sā
 guine draconis et ideo sic vocata.
 est draconij coloris. flos vero eius
 sicut lingua draconis. Si quis ra
 dicem huius herbe samis confricz
 manibus. serpentes sine piculo
 p̄rēbz. Est autē cyriacē v̄tutis. si le
 gat mēse iulij h̄c Dap̄. Mirabile ē
 at. si veneno careat d̄co cū fm̄ au
 ḡ. ayram spirando ificiat. et

flati in dicitur pestes ingerat. sic
 patet ex narracione Aris. li. suo de
 proprietatibus elementorum: de eo quod
 contigit tempore Philippi in armenia.
 Et Solinus de mirabilibus mundi
 dicit expresse. **R**S non in dentibus
 sed in cauda venenum habent nec ob-
 stat quod eius carnes comedunt ethi-
 opes sicut dicitur per prophetam. **P**edisti eum
 escam populo ethiopi: quod potest esse vel quod
 venenum excutunt aliqua arte si-
 cut medici faciunt de serpentibus
 vel caudam abscedunt: in qua la-
 tet venenum. **D**raconis autem ca-
 ro vitrei coloris est et frigidat vel-
 lentes eam. hinc est quod ethiopes
 in feruida plaga habitantes car-
 ne draconis libenter vescuntur mer-
 catores etiam: quod est mirabile di-
 ctum quibusdam carminibus dra-
 cones faciunt mansuetos ad tem-
 pus quibus insidentes freno eos
 regunt usque tunc in ethiopia: ve-
 nunt ubi eos vendunt. dicitur in
 li. de naturis rerum. **D**icit ergo tra-
 filios autem tuos nec draconum: nec
 venenatorum viderunt dentes. **M**i-
 sericordia autem tua adueniens
 saluabat eos per aspectum serpen-
 tis sicut in lectione precedenti dictum
 est. **S**ubdit autem causam. quare
 sic affligebantur et ait. **I**n memo-
 riam enim sermonum tuorum ex-
 terminabantur et velociter sanaban-
 tur ne in altam incidentes obliui-
 onem non possent vti tuo adiuto-
 rio. **E**t dicuntur tria videlicet causa
 afflictionis illate modus medicie
 collate et finis salutis eis date. **P**u-
 niebantur enim in memoria sermo-
 num tuorum hoc est ad memoria
 comminationum dei exterminaban-

tur. **A**liqui legunt in memoria di-
 dionaliter quod obliuio diuinorum
 sermonum multos durit in extremum
 Aliqui legunt exterminaban-
 tur grauitate verabantur. **M**odus
 medicie collate subiungitur cum
 dicitur. **E**t velociter sanabantur. **S**i-
 nis vero salutis eis date fuit remo-
 tio desperationis. unde subdit. **R**e-
 in altam incidentes obliuionem.
 in altam improfundam. vt non
 possent tuo vti adiutorio. despera-
 tione preueniente cogitatione. **V**ltimo
 excludit ab illo remedio causam
 naturalem et dicit sic. **E**t nec herba
 nec malagma sanauit eos sed tuus
 domine sermo qui sanat omnia. **M**alagma
 id est quod emplastrum et dicitur a malaxo
 as. quod est manu laxare et comprimere
 herbas coctas cum oleo vel butyro in
 aliquo genere gummi vel aliis speciebus com-
 misce per emplastro et nichil tale sa-
 nauit eos. sed sermo dei. qui precepit spe-
 tem encum fieri et poni per signo. **N**u-
 meri. xi. **C**irca illam clausulam
 Tu sermo domine sanat omnia. **N**otandum
 est quod sermo dei deuote conceptus sanat
 omnes infirmitates mortales virtute divina
 De qua per prophetam. **Q**ui respiciat oculos suos
 saluum in tuas. **E**t sic medicina non sub-
 ito sanitatis effectum inducit: sed per pres-
 suum temporis et cum mora. **I**ta verbum auditum
 aliquoties auditori subito non ouer-
 tit sed cum forte in anima eius querit per. 20.
 annos tunc primo incepit operari. **H**ec autem
 anima multas habet infirmitates que ad. 1.
 capitales radicaliter reducuntur et per
 septem corporeas infirmitates figura-
 tur. **N**am superbia frenesi operatur. patitur
 ei freneticus mentis alienationem
 que nec bene indicat de seipso nec de a-
 liis imo seipsum iudicat quanto

infirmiorē tāto valētiore fōde mō
 supb9 oēs cōpmit a cōpmit a se
 solū sufficientē ēputat a sibi plus q̄
 h; sp̄ arrogat. **I**stā mētis alieacōez
 patiebat merito p̄ sua supbia rex
Nabugodonosor de q̄ d̄an. 2. Qui
 dixit de abulās i aula sua. **N**ōne hęc
 est babilō maḡ quā e° edificauit
 i domū ēgis i robōe fortitudis mee
 a glā d̄coris mei. **E**t statim v̄tute dei
 eiecit est ab hoib; a cū feis vixit a
 pass9 est mētis alieacōez a videbat
 sibi q̄ ess; tos i aērioib; a i postel
 orib; leo a p9 septē mēses ēstituit9
 est ad p̄ces daieel ad sēfū h; n̄ sta
 ti ad ēgnū a tūc legē sic dixisse. **O**m
 nes vie dei iudicia a ḡdientes in
 supbia p̄t hūiliaē. **D**an. 2. **C**uā ve
 ro frenes; i p̄ncipio est euacuatio
 sāguinis a alioū supfluoꝝ q̄ ad
 cerebrū ascendunt. a p̄turbant v̄
 sū racōnis. **E**t eodē mō verbum v̄l
 fmo dei ostēdit nos vacuos eē ab oī
 bono q̄tū ad nos attingit a dō h̄re
 q̄cōd̄ tōi fecim9 a q̄ dū i frenes;
 supbie detinemur a nob̄ sāitatē mē
 tis recuperare non valemus. **I**ntra
 ihu d̄ **E**ccl. 33. **S**ynagoge suplorū
 nō est sanitas. a ideo certē oportet
 nos sanguinem supbie emittere
 a effundere supfluos humores re
 rum temporalū a cū vera humilita
 te a firma fide curere ad deum de
 quo dicitur **M**atth. 6. **O**mnis t̄ba
 querebat eum tangere. qui a vire9
 de illo exibat et sanabat omnes.
Secūda infirmitas spiritalis ē
 ira a hęc cōpatu febr̄i acute eo q̄
 h̄is eā parit calore cōtinuū a sū
 magnā f̄m **C**ōstātinū li. 1. c. 8. ēfī
Et isto° ē de hoīe iracūdo q̄ statim
 ad q̄lib; verbū calore colē sue of

Et dicit gestu verbis. a vultu. h̄ne
 etiā sū magnā semecip; v̄dicābi
 a tal' oī die icēdit oēs v̄cios suos
 p̄ nichilo. **N**āc infirmitatem pane
 bat. **N**ēodes q̄ videbat q̄ illu9 a
 magis eēt. **I**at9 ē valde a m̄tēs
 occidit oēs p̄ueros q̄ erāt i bethle
 hē a oib; simib; ei9. **E**cce precessit
 calor nimis a secuta ē fitis irracio
 nabil' v̄lcōis. **I**stā infirmitatē curat
 fmo diuin9 p̄dicādo de b̄lōdie a
 pietate dei. **I**n9 figurā legi9 **M**a
 th. 6. q̄ discipuli vngebāt m̄l' tos
 oleo a sanabāt. **T**ercia infirmitas
 ē iudicia a hęc opat febr̄ seu febr̄itā
 ti. **F**eb̄ritas nāq; mō calētiē: mō
 fegestit. **E**odē nō iud9 mō gaud9
 d̄ adūitate bonoꝝ: mō dol9 d̄ eoz
 p̄spitate. **I**stā infirmitatē patieba
 t **S**aul. **R**eg. 18. **Q**uā iuueculas au
 diuit canē d̄ dauid a ait. m̄ d̄ d̄it
 mille a dauid r. milia. **I**stā infirmi
 tas putrefcit itelora hoī. a cura
 ei9 ē fmo diuin9 p̄suadēs aiciciā a ḡ
 titudie; q̄ sic iudicia ē putredo aie
 ita aicicia ē ei9 sāitas p̄. 12. c. **V**i
 ta carniū sāitas coris. putredo ossiū
 iudicia. **Q**uā infirmitas sp̄ual' ē acci
 dia q̄ opat palisi; q̄ ē m̄broꝝ d̄sso
 lūō a d̄bilitacō ita q̄ motū d̄bi
 tū p̄ficē n̄ p̄nt patiētes eā. **I**stā i
 firmitatē patiebat figurātie loquē
 do ille q̄ 36. ām; iacuit aū piscinā
 salutiferā a nūq; d̄ndic i eā ut sa
 naret. **J**o. 4. a significat in v̄tēatos
 dieꝝ maloz; q̄ d̄nue iacet iūꝝ sā
 c̄m̄tū cōfessōis a p̄nē a nūq; curāt
 itēre donec d̄eant moi. **I**stā infirmi
 tas sāt p̄ valde calidā a q̄ si ex vna p
 te cōfideat calor pene gelēnal. a ex
 alia pte calor caritatis x̄pi excitā
 t̄ ad opacōes v̄tūis. **S**tañ d̄ tāta

accidia poterit hñe citram **Thē. 2.**
 Conuersemini filij reuertentes a
 sanato infirmitates vrās Quinta
 infirmitas spūalis est auaricia a cō-
 pat p dropisi sñi **Beda.** Cui⁹ ppe-
 tas ē: quō magis bibit tanto pl⁹
 sitit Et eodē modo auarus nūq̄ de-
 sufficit. hñc infirmitatem patieba-
 tur diues ille qui dixit **Luce. 12.** Pe-
 struam horrea mea a facia; maio-
 ra a illuc cōgregabo oīa que nata
 sunt michi Istam infirmitate; sa-
 nat sñmo diuin⁹; p̄suadens elemo-
 sinam a opera pietatis **ysaie. 78.**
**Frangite esurienti panē tuū. a ege-
 nos vagosq; induc i domum tuam
 a sequē. Tūc erumpet quasi ma-
 ne lumen tuū a sanitas tua citius
 orietur. Sexta infirmitas spūal**
**est gula a ebrietas: q̄ impedit iu-
 dicitum racōis a opatur empylen-
 tie: que facit hōiem cadē corpaliē
 a mōlter ad oīa gñā peccatorū;**
 q̄ ē ingressus a ianua oīm vicioꝝ
**Istā infirmitate; patiebat diues
 epulo **Luce. 16.** q̄ iduebat purpu-
 ra a bisso a epulabat cotidie splē-
 bide **Loth** etiā iebriat⁹ vtrāq; si-
 liā agnouit. **Gen. 19.** Quia hec ē in-
 firmitas q̄ nūq̄ solauit hanc sa-
 nat sñmo diuin⁹ p̄suadēs ab stinētā
 rōbde; **Eccl. 31.** Sanitas ē mētis a
 corpoꝝ sobrietas pot⁹. **Septia i-**
firmitas ē luxuria a opat lepre eo
 q̄ gñat ex calore corrupto a deor-
 diato Et istā infirmitate; patiebat
Salomō: q̄ hūit vxores ēgmas q̄i
 sepūgētas a cōcubinas trecētas
 a cum iā senex esset: deprauatum
 est cor ei⁹ p mulieres. **3. R. 3.** Nec
 est infirmitas cōtagiosa a ab hōmi-
 nabil. Vna nāq; psona tal cētū;**

p̄t inficere Et hñc sanat sñmo dei p̄-
 suadens hōi honestatē societatem
 a p̄mē seueritatē: a deuote oracōis
 instantiā **Nec** ei oīa ad curam h⁹
 infirmitatis exigūtur **In** cui⁹ figu-
 ra maria lepra percussa p septem di-
 es fuit exclusa a castris a non ni-
 si ad orationē; **Moyfi** sanata **Lu-**
meti. 12. Dicēte **Moyse** ad dñm **De-**
us obsecro: sana eam **Sic** ergo ser-
 mo dei sanat oīa **In** cui⁹ figura dñi
Luce. 9. q̄ xp̄us uocatus. 12. disci-
 pulis misit eos p̄dicare regnū; dei
 a sanare infirmos. **Luce. 180.**

Ques dñe: qui vite a mor-
 tis habes potatē. **Et** de-
 ducis ad portas mortis
 a reducis **Homo** autē; occidit per
 malitiam aīa; suā a cū exiit spūs
 nō reuertē nec reuocabit aīa;: q̄
 recepta ē sñ tuā manu; fugē impos-
 sibile est. **Postq̄** spūs sc̄i dēclā-
 uit diuersitatē int̄ p̄uicōes duas
 q̄z vna est: q̄ exēminauit egipti-
 os a altera q̄ p̄uicit hebreos q̄ de-
 clarauit quō miraculose p̄uicit he-
 breis de remedio q̄ sanarent i de-
 fto viz de spente eneo. **In** ista pte
 istoz miraculoꝝ oīm deo attribuit
 auctoritātē **Et** circa h̄oria fēit **Rā-**
 p̄mo deo attribuit p̄uicendi oīmo-
 dam potatē. sc̄do attribuit hōi de-
 linquētī sp̄taneaz fatuitatē. tercō
 ab hōie excludit ip̄one euadēdi li-
 berā facultatē sc̄da ps ibi. **hō** q̄dā
 occidit. tercia ibi. **sñ** tuā manu **Cir-**
 ca p̄mū duo facit vnu; ē q̄ dñ⁹ h⁹
 potatē; vite a mortis q̄ i ip̄o ē potatē
 vitaz auferendi a seruādi a afferē-
 di. sc̄cū ē q̄ ip̄e p̄t hōies deduce-
 re p afflictiones intrinsecas vsq; ad
 portas mortis a itēz eū ad vitaz a
 p. 6.

salutē sp̄atē. **G** i ip̄o ē oipotētia
 puniēdi. **P**orte mortis sūt graues
 infirmitates a tribulacōes p̄ q̄s hoies
 moriantur. **A**d egredie dū p̄ has
 portas debem⁹ nos sp̄ pare. **V**n̄ Se
 ne. ep̄la. 46. **V**ientē mortē nemo
 h̄laris accipit n̄ q̄ se ad illam diu
 op̄osuit. **V**all⁹ ait rā stult⁹ eē qui
 mortē timeat. q̄ q̄ senedutez. **N**am
 quē admodū sened⁹ adoleſcēciam
 seq̄t: ita nos senedutez. **V**itē nesci
 uit: q̄ molū n̄ vult. vita cui accēpō
 ne mortis data ē. **A**d h̄ac it̄ quā iō
 timē demētis ē. **Q**uia c̄ta exp̄dāt.
 dubia metuūtur. **Q**uis q̄ri p̄t i ca
 rōdicōe se eē: i qua n̄o mō ē. **P**ri
 ma at̄ ps eq̄tatis: ē eq̄litas. **H**ec
 Sen̄. **E**t vult dicē q̄ iiqu⁹ est q̄ cō
 tra mortē murmurat. cū oēs hoiez
 mori opteat. **S**ecūdo attribuit h̄oi
 spontaneā fatuitatē delinquēdi. **E**t
 cū hoc tria facit. **P**rimo d̄t q̄ h̄o si
 b̄ip̄si illigit triplicē mortē. viz cul
 pe. natuē. a gehēne. **Q**ūtu⁹ ad mor
 tem culpe d̄t. **H**ō at̄ occidit p̄ ma
 licia aiaz suā. **Q**ūtu⁹ ad mortē natuē
 d̄t. **C**ū exierit sp̄s i die mortis: nō
 reuertē ad p̄tēz vita; naturaliter
Qūtu⁹ ad mortē gehēne subdit
 nec reuocabit aiam: q̄ recepta est
 sup̄ple i inferno. **J**ob. 1. **S**ic c̄sumi
 tur nubes a p̄t̄it sic q̄ descendit
 ad inferos nō ascēdet. **T**ercō exdu
 dit ab hoie ip̄une euadēdi literaz
 facultatē. **E**t q̄ntū ad hoc sub̄itēf.
Si manū tuā effugē impossibde est
 q̄ sic nec celū effugē potes. sic eti
 am nec manū dei. nā si ad occiden
 tem ieris ab oriēte fugiēdo: celū su
 per te extēsus est. **S**i ab aq̄lone
 ad austr⁹ sp̄ a celo cōtineris sicut
 auis i cauea; a; effugē non potes

Eoēz mō si fugis deū placatū; ac
 cedis ad deū iratū. q̄cūq; te vertēs
 sp̄ i manu dei eris: vel p̄uente pro
 delicto: vel p̄mante p̄ merito. **V**n̄
 bene poeta dixit. **Q**uo fugis **E**uchi
 de q̄scūq; accesseris oras. **S**ub **J**o
 ne sp̄ eris. **A**n nescis longas regi
 bus esse man⁹. **N**ō occidit quidez
 p̄ malicia. **N**ō q̄ multa mala f̄c̄t
 malicia. **E**st em̄ eēde racōis subuer
 sua. h̄uane cōuersacōis turbatā
 a i p̄p̄um auctorez reflexiua. **S**ci en
 dū etiā q̄ malicia radicata f̄c̄t ho
 minē male eligē; a corūpic bonā
 estiacōez a verā de rebz sic d̄t **A**ris
 A. ethico. **H**ec ē racō q̄re malicioſi
 cū sint inē mille prudentes frequē
 fallūtur vt reci **S**apie. 2. **E**rrauit
 eos malicia eoz v̄n̄ **C**risos. sup. 2.
 ca. **M**ath. oñdit quō malicia **D**e
 rodus fecit eū eē stultū q̄n̄ m̄tebat̄
 occidē xpm̄ d̄t sic **C**ōfideā **H** stul
 ticia m̄xtā dolo tyram. **A**ut ei **D**e
 rodes credidit scripturis; aut n̄. **S**i
 si credidit q̄d m̄rogabat scriptu
 ras: q̄s credidit vaniloq̄s. **S**i cre
 didit estimās p̄phiaz eē imobilez
 quō **G** sperabat illū regē posse inē
 ficē quē futur⁹ dicebāt scripture. **S**i
Nā si p̄phie credidit planū eāt ip̄z
 adūsus impossibilia conari. **S**i non
 credidit tūc nec sibi timere debuit
 nec puero infidias. **R**ūdet **C**risos. **A**i
 ma sel malignitate capta stultior
 cūdis efficit. **T**ale eē viciū malig
 nitatis: vt a nullo plerūq; ip̄ullas
 seip̄sam p̄cipitet a sepe absq; effe
 ctu opis etūnosa: impossibilia cona
 tur effice. **H**ec **C**risos. **Q**ūuis aut̄ i
 vtroq; sexu multa sit malicia: calli
 dior tū a cōior i sexu femineo repi
 tur. **I**ux̄ illd̄ **E**cc̄. 24. **B**reuis om̄s

malicia sup malicia mulieris: foris
 pccoz cadet sup illaz vñ i eodez ca
 pitulo paulo añ opat eā tribu be
 stijs multū nocius a tñ dē eaz in
 malicia omīs excellē **Cōpat eā co**
tubro: leoni a draconi De colubro
 dē sic n̄ ē caput nequū sup caput
 colubri a non est ira sup irā muli
 eris de leone a dracone dē sic **Cō**
morari leoni a draconi placebit: q̄
hitate cū muliere neq̄ a subintel
lige magis Cōpat ḡ colubro qua
druplici rōe Nam coluber dē q̄i co
lens vmbra a mulier vmbēs pl̄
diligat q̄ lucez. Secūdo colub totūz
venenū h̄z i capite a mulier orna
tū p̄cipuū i vel: coronis: gēms a
vnguētis i capite suo portat vt o
culos ituetū valeat itoricare Ter
cō colub totūz venenū suū colligie
i fauces: vt p̄ os effundat a mala
mulier p̄ os a fauces tōz maliciam
suā mētendo dēdendo detēdō ef
fudit. R̄to colub sibilat vt noce
at mala mulier cātando adulādo
mābiliē ml̄tos fallit Vñ Aug. de
singulaitate de. c. 8. Hoc veneno si
us ē sup cūcta qd̄ psallē dēcat c̄
cātū ē tolerabili⁹ audie basiliscuz
sibilātez. Secūdo opat leoni p̄t
tria: p̄t ira cūctā: q̄ sic leo si vidi
da placat n̄ p̄t. sic nec mulier Eccl̄
24. Nō ē ira sup irā mulieris Secū
do si leonis ossa adiuicez collidan
tur causant ignez Eodez mō mulie
rū verba cōfabulacōnes a colloq̄as
q̄ntumciq̄ videātur seriosa a soli
da ignē voluptatis accēdūt. Ter
cō: leonis cauda ē: q̄ cauda sua
vestigia sua tegit a hoc ē mulierū
crimia sua excusacōibz suis a men
daq̄s opire Et iō signāt dē Eccl̄

22. In medio mulierū nolite otio
 tati de vestimentis ei pcedit tinea
 a a muliere iiquitas viri In atiqs
 vestibz a i nouis filis nascuntur ti
 nee ppe mala; custodia a certe in
 atiqsissimis vetul nutrit adhuc ti
 nea libidis Ad itā; Pria mqtas
 viri a muliere pcessit qd̄ i multis
 bois viris cōit eueit **Exemplū de**
Sapfone a Dalida Iudicū 19. Da
uid a Bersabre. R. u. a i multis a
lijs: quoz nō est numer⁹. Terco
opat mala mulier draconi p̄t q̄tu
o: draco h̄z os puūa ificat aerez in
cedit enstat⁹ a spātie elephāti ifi
diat. Et eodez mō mulier neq̄ os
h̄z puū p̄ v̄bz a vult⁹ simplicita
tez i p̄t q̄ntumciq̄ etiā sit omēs
fatry a gulosa filat se i aula tāq̄
appetitu carēt edendi ificat aerez a
spā suo sic basilisc⁹ q̄ solo visu in
fficat hoiez q̄ n̄ soluz cū vidz h̄z
videt occidit hoiez Ad itā; Mulier
mēstruata aspā suo ificat sp̄cū
fm Aris. 2. de som. a vigi. a scāt in
eo maculaz. Eodez mō mulier mā
la viz. q̄ntumciq̄ sit sp̄cū oim
scāz ēpletat inficat a maculat si
mulierz ofozō se imscō vtz de Sa
loni. Eccl̄. 9. A. Indisti femora tua
mulieibz Terco dēto icēdic cūsta
t⁹. a iste cūstas h̄nt i capitez co
roisa gēms avarijs om̄tis disti
ctas R̄to elephanti ifidiatur Ele
phas ei ē aial castissimū a tñ se l
gignit h̄z Aris. 7. 8. de aialibz a cūz
feia fūeit ip̄gnata: mas ei n̄ appo
pinq̄t Isti aiali dēto infidiata pe
des ei⁹ sua cauda ostrigita occidit
Moralie q̄ntumciq̄ hō sic castus: si
mulierz malā familiaritatem dili
gat construngit pedes affectiom⁹

fuerit occidit vñ **Aug.** de singulari-
 tate clerico 2. ca. 8. Semel dixerim
 esse iconueniens societas mulieru.
 glute est delicatus a viscus toxica-
 tus quo dyabolus aucupatur sic
 pensatis p̄didis: de mulieru sola
 malicia possit expo. qz homo. sup-
 ple p malicia mulieris ei illicite co-
 mūicando occidit aiam suā. vñ p̄-
 sus **Femia** corp⁹ opes aiaz vim lu-
 minavoce **Polluit** admichdat ne-
 rat eripit orbat aebat. **Sed** pri-
 cipaliter malicia ē hūane conuer-
 sacōis turbatiā. **Persona** ei mali-
 ciosa nūq̄ cessat machinare ma-
 lum: etiam sub specie sanctitatis
 a iusticie vñ **Hugo** li. 1. de aia. Lo-
 q̄tur ap̄ d se maligna cogitacō vs-
 qz quo illuz tolero. **Cōsentie** me ei
 oprobior: si eum nō corripio **Cōse-**
 tiens aut̄ in eū: deū offendo **Corri-**
 piam ergo. ne deum offendam n̄l
 pro mea: s̄ pro dei iniuriā. liscen-
 do totū facio. imo sic illum sibi re-
 stituam. **Proximum** enim corripē-
 re a eum castigare: hoc non ē pro-
 imo nocere: sed prodesse velle Sic
 sepe apud se loquitur maligna co-
 gitacio. **Excecauit** enim eum mali-
 cia sua **hec Hugo.** hec enim mali-
 cia habet currum suum sicut docet
Berū. sup̄ canti. q̄tuor rotis consi-
 stentem. q̄ sunt seuericia: ipacia: au-
 datia: a ipudencia **Valde** enim ve-
 lox est currus iste ad effundendū
 sanguinē qui nec innocentia sistit.
 nec pacia retar dat: nec timore s̄-
 uatur: nec pudore ihibetur. **Trahi-**
 tur aut̄ a duobus equis ad omnē
 p̄niciem: q̄ sunt terrena potentia:
 a seculi pompa **Porro** p̄fidet h̄is
 duobus equis auxige duo: videlicet

timor a liuor **Tumor** quide; pot-
 pam: liuor potentia regit a suuz af-
 censorem ducunt ad inferuz vñ
Eccl̄. 2. Corda filiorum hominuz
 implentur malitia a contemptu i
 vita sua: a post hec ad inferos de-
 ducentur **Tertio** malicia est i au-
 torem proprium reflexiua vñ **Se-**
 neca epist. 82. fm̄ omnes libros
 ostendit: qz venenum malicie pe-
 ius est: qz venenum serpentis: qz
 licet venenum serpentis morifex
 sit: alteri tñ serpenti non nocet **Sz**
 venenum malicie primo a princi-
 paliter nocet h̄atē vñ dicit sic.
Malicia ipsam maximam partē
 venem sui bibit **Illud** venenū qd
 serpentes in alienaz perniciem p̄-
 ferunt sine sua continent. non est
 huic simile hoc habentibus pesti-
 mum vñ de **Greg.** 12. mora. **Mēs**
 praua sp̄ in laboribus est: qz aut
 molitur mala que inferat vel me-
 tuit ne sibi ab alijs inferatur a qe
 quid contē proximum excogitat.
 hoc contē se a proximis formidat
hec Greg. Ideo signanter **Tēme.**
 scd̄ de **Arguet** te malicia tua. **Eē**
Tēme. Laua a malicia cor tuum
 iherlm. vt salua fias.

¶ **Lcō** cētesimo octuagesimā prima
Degantes enim nosse te im-
 p̄ij per fortitudinem bra-
 chij tui flagellati sunt no-
 lūs aquis: a grandibus a plu-
 uis persecutionem passi sunt a p̄-
 ignē osumpti **Quod** enim mirabile
 in aqua erat. que omnia exting-
 uit plus ignis valebat **Vide** ete-
 nim ē orbis iustoz **Postq̄** sp̄s
 sc̄is declarauit quo diuisim de fla-
 gellati fuerūt egyptij a hebrei per

bestias & animalia q̄ egiptij ad ex-
 terminacionem hebrei vno ad ca-
 stigacionem. In hac parte conse-
 quenter ostendit quomodo diu-
 simode flagellati fuerunt egiptij.
 & filij israel per oppositum conso-
 lati & hoc p̄ res insensatas & elem̄-
 ta Et circa hoc duo facit. Nam pri-
 mo agit de egiptioruz terribili fla-
 gellatione Secundo de hebreoruz
 admirabili consolatione. secūda
 pars ibi. **Pro quibus angeloruz**
Circa primum quinqz facit Prio
 asseruit illius flagellationis cau-
 sam principalem. Secundo causā
 instrumentalem Tercio eiusdez
 instrumenti adiuuitatem superna-
 turalem Quarto eiusdem adiuuita-
 tis congruitatem. Quinto asserit
 instrumental adiuuitatis tempora-
 lem diuersitatem. secunda pars
 ibi **Novis aquis & grandinibus.**
Tercia pars ibi. quod enī mira-
bile. Quarta ibi. vnderem. Quia
ibi. quod dā enim. ¶ **Circa primū**
dicit Regantes enim cō. Vbi tā-
git causā principalem istius flagel-
lacionis & est culpa ignorācie **Re-**
gantes enim te nosse impij. exo-
4. dicit Pharaon. nescio dñm. et is-
rael non dimittam. Secūdo tangit
penā. p̄ fortitudinem brachij tui
flagellati sūt ut qui nolūt deum
noscere in pace saltem confiteantē
euz in tribulacione sicut Pharaon
fecit Exodi 9. Justus dñs ego au-
te & populus meus impij. Vñ Gre-
gorius Oculos q̄s culpa claudit
pena aperit. Causam autē instrumē-
talem flagellaciones egiptiorū expō-
nit consequenter auz dicit. Novis
aquis & grandinibus & pluuijs p̄

scutionem passi sūt & p̄ ignez
 consumpti. De ista flagellacione
 narrant Exodi nono. Quia septi-
 ma plaga qua dominus percussit
 egiptum fuit talis. Dominus
 pluit de celo grandinem maxi-
 mam conmixtam igni cum fulgu-
 re & tonitruo & occidit homines &
 iumenta quotquot in agro repie-
 bantur Illi autē egiptij qui domi-
 nū timuerunt se & iumenta sua tē-
 perūt infra domos. quia fuerunt p̄-
 moniti a Moyse. quo tempe cā-
 ter grandis & illi nichil mali pacie-
 bantur. Sed illi reprobi qui cōmi-
 nacōes dei nō timuerūt. sed cū in-
 mentis i agro reperti sunt genera-
 liter interierunt Tantum in terra
 yessen Vbi habitabant filij isra-
 hel nō cecidit grandis talis. fuit ḡ-
 mirabile & contra naturam. q̄ im-
 pressionēs simul fiebant. fulgura
 & grandis. pluuie & tonitrua. et q̄
 ignis descendens cum grandine
 non liquefecit grandinem. nec
 aqua ignem Sed ignis mansit in
 sua caliditate ad comburenduz.
 & aqua in sua congelata frigidita-
 te ad contereendum. De ista ergo
 mirabili plaga dicit sic. **Novis a-**
quis & grandinibus & pluuijs p̄se-
cutiōnem passi sūt. Iste non des-
cenderunt sicut nyhus qui pro tē-
pore exarscens terram ietigare cō-
fuevit. Et ideo fuit eis ista plaga
mirabilis. Sed multo magis fuit
mirabile. q̄ duo contraria fuerūt
iuxta se invicem approximata. et
q̄ neutrum eorum egit in aliud. &
hoc est quod subdit Quod enim
mirabile erat in aq̄ que oīa ardē-
tia exstinguit pl̄ ignis valebat

322

Collo.

Quarto assignat huius miraculi
congruitatem: et dicit. vindex enim
est orbis iustorum. v. g. ignis et aqua
et omnis creatura exercit se in vindi-
ctam impiorum propter informa-
tionem iustorum. Circa ista dau-
fula: vindex enim est orbis iusto-
rum. Notandum quod de triplici vin-
dicta legimus in scriptura. v. n. a no-
bis indicitur: sicut per nos exercen-
da. Alia nobis interdicitur: tamquam
precauenda. Et tertia nobis pre-
dicatur sicut preuendenda. Prima est
vindicta penitentie temporalis. scda
est vindicta maliuolentie mundi-
alis. tertia est vindicta diuine se-
tentie generalis. Prima ergo vin-
dicta est vltio penitentie tempora-
lis: quam quilibet debet accipere de
seipso. Si puer deberet verberari mal-
let ab amico verberari quam ab hoste
et quilibet nostrum meretur pro
peccato verberari quod seruus sciens
voluntatem domini sui et non faciens
vapulabit plagis multis. Luc. 12.
Ergo oportet quod vapulemus hic: et
in purgatorio vel in inferno. Si in
purgatorio vel in inferno hoc fiet
per ministerium demonum secundum
multos. Si vero in presenti hoc fiet
ab amico: quod vnusquisque maxime
est amicus sibi ipsi. sic dicitur. 9. ethi-
co. Nec ergo penitentia est haec a nobis
exercenda. Sed quomodo legimus
in scriptura veteris testamenti quod pa-
tres antiqui in suis penitentiis quatuor
faciebant. caput radebant. barbam
predebant. sacco induebant.
et in cinere sedebant sicut inuitae
in glo. psa. 22. Vocabit dominus deus
exercituum in die illa ad fletum et
ad planctum et ad caluicium etc.

Sic moraliter conueniens est nos
facere penitentes ut primo caput
tondeamus et mentem que est ca-
put anime exquisita diffusioe de-
nudem. cogitantes omnes annos
nostros in amaritudine anime no-
stre psa. 38. Sedo barbam rade-
mus per nouaculam mundi con-
fessionis. Tercio sacco induamur
per austeritate satisfractionis. Jo-
ne. 3. Rex nimis reiecit vestimen-
ta sua a se et indutus est sacco. Re-
to in cinere sedeamus per memori-
am mortificationis corporis nostri
quod in cinere resoluatur. Sapi-
entie. 2. Extinctus cinis erit corpus
nostrum. Iste cinis impedit ne cor-
pus infernalis nidificet in mente
nostra. Iste cinis: sicut cinis iuni-
perij conseruat ignem per annos
ita seruabit caritatem per totum te-
pus vite nostre. Refert valerius
li. 3. c. 6. De quadam insolentia cuius-
dam principis romani: qui Cayus ma-
rinus dicebatur. Iste post multos
trumplos obtentos semper de ca-
taro potare solebat. Est autem ca-
tarus quod dicitur genus vasis cum
duabus ansis. Requisite que hoc
faceret rudit: quod liber pater post in-
dium triumphum que de asia obti-
neat semper de isto genere vasis
bibit quod ille Cayus imitari de-
creuit ut inter ipsum haustum vi-
ni victorias suas dei sui victorie co-
paret. Quod ille princeps insolē-
ter fecisse legitur: nos ex deuocio-
ne facere conuenit. Christus vocat
penitentiam calicem suum et speci-
aliter martirium. Matth. 20. Pote-
stis bibere calicem quem ego bibi-
turus sum. Isti calicem debemus bibere

In memoriam victoriam quam
 eius tulit. de inimicis nostris. a sic
 nobis delectabile videbitur penite-
 re. De ista vindicta loquitur tra-
 ctus Augustin⁹ de vera a falsa reli-
 gione c. 8. Et habetur in Canoné
 76. c. pmo Vbi dicitur. Item peni-
 tencia est quedam dolentis vindi-
 ctam puniens in se quod dolet com-
 misisse a infra Continue dolendū
 est de peccato quod dedarat ipsa
 deuotionis virtus Penitere enim
 est ipsam penitentiam tenere vt
 semper pteat in se vliscendo. qd
 commisit in peccando. Et istud al-
 legat magister sententiarum lib^o
 primo distinctione decima quarta
 de ista eadem vindicta loquitur
 Ap^lus scda ad Corineth. septimo
 fm deum castari operatur vindic-
 tam. Secunda vindicta de qua é
 intencio in scriptura est vindicta
 malivolencie mundialis quando
 homo passus iniuriam nichil po-
 test remittere proximo. nec vlcio-
 nem deo committere. sed ipse om-
 nino vult semetipsum vindicare
 Et istud est iustum fm iura tam
 humana q̄ diuina. et ratio est
 quia nullus est bonus iudex dura-
 te offensa Similiter nullus potest
 esse iudex sui ipsius Vnde Tullius
 i oratione pro viatore Nemo fere
 est qui sui periculi iudex qui non si-
 bi se equoq̄ q̄ reo prebeat. Dic-
 xpus iacobum a iohannem icre-
 pavit dure satis Luce nono quan-
 do ignes de celo petiuisse volebāt
 in vlcionem iuue. quia samaita
 ni xpm recipere nolebant in quo
 datur nobis intelligi q̄ non semp
 in eos qui peccant exercenda est

vindicta sicut notatur 27. q. 8. q̄ et
 tus. Ratio autem quare i iniuria
 nemo bene iudicat patet p cristū
 quando nubes inponuntur it̄ solez
 a oculum nostrum. ex motu siue
 tremore causato i nube media ap-
 paret nobis sol tremere. dicit sim-
 plices solem trepidare. et causa h⁹
 deceptionis é tremor in medio. p
 quod visus sit. Isto mō moralit̄
 quando homo considerat iniuriā
 sibi illatam durante offensa siue
 rancore a insensualiter considerat
 iusticiam suam per medium nebu-
 losum. tunc necessario errat in iu-
 dicando. Nec ergo vindicta é no-
 bis interdita sub pena grauissā
 videlicet q̄ si nō remiserimus pro-
 ximo: remissionem nō consequa-
 mur Vnde Mat^h. 18. Serue neq̄
 omne debitum dimisi tibi quom̄
 am rogasti me Sic pat̄ meus cele-
 stis faciet vobis si nō remiseritis
 vnusquisq̄ fratri suo de cordibus
 vestris. Vnde remittere iniuriam
 a nō penitere vindictam magnuz
 genus elemosine est. De quo di-
 cit Cesarius ammonitōe secūda
 Qu captiuos redimere a paupes
 pascere a vestire non preualet. cō-
 tra nullum hominem odium in
 corde reseruat. et inimicis suis
 nō solum malum pro malo nō ed-
 dat sed etiam diligat a pro eis oā-
 re non desinat certus de promissi-
 one a mia dñi ut libeā scia añ tri-
 bunal dei dicere potest. Da dñe q̄
 dedi. dimitte quia dimisi hec ille.
 Quaz perfecte autem cristus iu-
 riā sibi factā dimisit notat Berni-
 super Cantica fmo. 89. Tam libe-
 ralis iqt̄ dñs dimittit iniuriā ut illā

nec dantur vltiscendo: nec confu-
dat improperando: nec min⁹ dili-
gat imputando: pondera illa tria
quia pauci sunt etiam qui vindi-
ctam remittunt: qui duo residua
habere possunt. Prop⁹ hoc signa-
ter dicitur Ecc̄. 18. Qui vindi-
ctam vult a deo inueniet vindi-
ctam. et peccata illius suans suabit. Et in-
fra Homo hōi suat iram et a deo
querit medelam in hominē simile
sibi non facit misericordiam pro peccatis
suis deprecabitur. Tercia est vin-
dicta iudicialis. que nobis predi-
citur sicut continue p̄uidenda vñ
Greg. ome. 39. Om̄is t̄pis ita agē-
da est leticia. vt nūq̄ amaritudo
sequētis iudicij recedat a memo-
ria. Et Hugo li. suo de aīa li. 1. Qui
putas memor erit. que tristitia: cū
sepabuntur impij a consorcio scō-
rum et a visione dei. et traditi sunt
in potestate demonum et ibunt cū
ipsis in ignem eternum. ibiq; sep-
erunt sine fine in luctu et gemitu.
vbi erit stridor dentium intolerabi-
lis fetor incompabilis timor horribi-
lis. mors corporis et aīe sine spe ve-
nie et misericordie vbi nec q̄ torquetur
nec qui torquetur. nec qui corripit-
tur. aliquando moritur sed sic mol-
entur vt semp viuant et sic viuēt
vt semp moriantur. Hec ille p̄. 6.
Zelus et ira viri non p̄cet in die
vindi-cte nec acquiescet cuius q̄ p̄-
cibus nec suscipiet pro redempci-
one dona p̄ultima. Et tunc erit vñ
de orbis iustorum ac.

Lcō cētēsimaoctuagehāsecūdā
Quodam enim tpe mansue-
tabatur ignis ne cōbure-
rentur que ad impios mis-

sa erant alia. si nec ipsi videntes
scirent. qm̄ dei iudicio patiebantur
persecutionem. Et quodā tpe
supra virtutem ignis in aqua ar-
debat vt inquam terre nationes
exterminaret. Declarata misericordi-
li flagellatione egiptiorum p̄ ig-
nem et grandinem. In ista parte
agit de mirabili variatione ipso-
rum flagello-um. Ignis autem nō
vni-formiter sed multum difforni-
ter iuxta diuinam voluntatem se
habuit in agendo malorum affli-
ctionem. Nam quodam tpe vide-
batur suam naturā cōburendi et
ledendi continē: etiam a rebus q̄
defacili cōbustibiles videbantur
et extiterūt. nam iumenta et homi-
nes repertos in agro combussit.
Iumentis vero domi detentis pep-
cit sicut dicit Exodi. 9. vt homines q̄
h⁹ ignis pepcit possent videre. q̄
illi iuste patiebantur qui in agris
remanerant contra monitiones
domini cum animalibus. Alio vero
tempore circa iniustorum afflictio-
em ignis supra virtutes suam exarde-
bat in aqua. in locis humidis So-
dome et Gomorre: vbi humido nō
obstare ignis oīa consumpsit. Gen̄.
19. Vt inq̄ terre nationem exter-
minaret. Sic ergo diuersis tempo-
ribus diuersimode egit ignis vt
manifestum esset omnibus q̄ nō
esset operatio nature: s; vindi-cta
diuine iustitie. Dicit ergo sic q̄da-
modo tempore mansuebat ignis
et mansue-cte videbat in p̄cedo: ne cō-
burerentur que ad impios mis-
sa erant animalia. illa videlicet que
de agris missa erant ad impios do-
mi existeres. Sed vt ipsi videntes

id est percipientes scirent quod
 nam dei iudicio patiebantur
 persecutionem. **Et** quodam tem
 pore subuersione viz **Sodome** quoniam
 dominus pluit ignem et sulphur de ce
 lo in aqua supra virtutem ignis
 erat. ac ut expositum est **Possent** ta
 men prima pericula de mansuetudi
 ne ignis exponi et verificari multo e
 uidentius de tribus pueris missis
 in caminum ignis **Anania Azaria et**
Mysakale **Dasi.** 3. ubi ita mirabili
 ter se habuit quod ipsos positos in fornace
 non lesit tamen illos qui circumsta
 bant et eos in fornacem mittebant
 obflagrauit **Et** vocantur isti pueri ai
 maria ad ipsos missa propter eorum sim
 plicitatem et captiuitatem in qua te
 nebantur et hec facta sunt ut babilo
 num videntes scirent quoniam ipsi simet di
 iudicio patiebantur persecutionem ab
 igne: propter idolatriam suam **Secun**
da vero pars lectionis exponi po
 test de plaga septima egyptiorum
 viz de igne mixto cum grandine
 de qua supra dictum est videlicet
 de submersione sodomorum. et in hoc
 solum stat sententia quod ignis va
 rio modo se habuit. aliquando p
 cendo. aliquando agendo mirabili
 ter et contra naturam ut dei obedire
 voluntati. **Circa** illam clausulam. **In** aqua
 super naturam ignis erat debet. no
 tandum quod moraliter ignis in aqua
 est spiritus sanctus in muliere sancta
Ignis namque spiritus est **Actum**
primo **Tamquam** ignis sedit super sin
 gulos eorum spiritus sanctus **Mulier**
 naturaliter est sexus fragilis et ideo
 ceteris paribus amplius commendanda
 quando virtuose se gerit **pu**
er. **Mulierem** fortem quis inueni

et paula de vltis simibus precibus illi
 us. **Est** enim inuenire in bona muli
 ere iuxta numerum senarium qui pfecti
 tissimi est. sex progeratias commendabi
 les et amabiles. nam in ipsa reperitur
 sine dubio promptitudo demencie
 magnitudo innocencie. certitudo con
 fidencie. gratitudo tenuolencie.
 sollicitudo diligencie. et beatitudo
 complacencie. **In** cuius figura dixit
Ipsa **Gen.** 30. **Mecum** erit maritus
 meus eo quod ego genuerim ei sex fi
 lios. **Hinc** me diligit omnis ratio
 nalis creatura dicit generaliter muli
 erum eo quod in me reperiet sex habi
 tus virtuosos predictos **Et** ideo me
 rito nomine aque potest designari
In aqua enim sex proprietates
 habentur. **Est** enim in aqua liqui
 ditas saporosa. luciditas radiosa
 fecunditas fructuosa. sinceritas
 speciosa. **Soliditas** seriosa. et fe
 licitas misteriosa. **Primo** e
 go in aqua patet liquiditas sapo
 rosa quia quantumcumque fuerit
 congelata facillime liquefit. et de
 signat promptitudinem demen
 tie et pietatis que inest naturaliter
 mulieri. nam ipsa est solacium pri
 mum humane imbecillitatis. ipsa
 est nutrimentum humane quan
 titatis. ipsa enim est medicamentum
 omnis infirmitatis. ipsa est sup
 plementum cuiuscumque egesta
 tis **Ecclesiastici** **ca.** 6. **Ubi**
 non est mulier ingemiscat egens
In signum autem quod in muliere
 est omnis demencia naturaliter
Filius dei corpus humane redem
 tionis totaliter a muliere decessit
 accipere. **Quia** ecclesiastici **ca.** 6.
Non est creata iracundia nationis

mulierum. **I**ste sexus in quo lateet
 omnis mali remediuz cōuenient
 figuratur per aquam piscine pro
 batice per quaz sanus fiebat: qui
 cũq; prius in eam descēdebat p
 motionem aque: a q̄cumq; detinē
 batur infirmitate **Job. 4.** **S**cđo in
 aqua ē luciditas radiosa p̄. 24.
In aquis resplendent vultus pro
 spicientium **S**icut autez in creatu
 ris nichil est nobili⁹ nec amabili
 us ipsa luce **I**ta nichil reperitur gēi
 osius ipsa gratitudine a idō lucidi
 tas radiosa: que in aquarum spe
 cie continetur gratitudinē immōr
 lis affectionis a tenuolentie rep
 sentat que in bonis mulieribus se
 per viget. q̄q; enim cristus quos
 dam dum hic vuerēt viros gra
 tos inueniret numq̄ tamen tam
 constantem gratitudinem in **Pe**
tro vel **Jacobo** vel **Johāne** repe
 rit: q̄ntam i mulieribus sibi deu
 tis inuenit **H**ec sunt que eum per
 patrias predicantem sequeban
 tur ministrantes ei de facultatibus
 suis **Luce. 8.** a **Marci. 14.** **H**ec sunt
 que eum in cruce pendentem fugiē
 tibus discipulis comitabantur.
Math. 27. **H**ec sunt que mortuo
 corpori sepulto vnguenta aroma
 tica paueunt **H**ec sūt: que nec te
 nebrose noctis caligine: nec mili
 tum armatorum fufosa seuitia de
 terrebantur: vt crist⁹ de eis dicat
 illud **Boecij:** **N**as autem nullus
 potuit prouincere terror ne nostz
 comites prosequētur iter **E**t ideo
 pro viris omnibus cristus huic
 sexui primū sue resurrectionis nū
 ciauit triumphum. sciens quia su
 per omnem gratiam est grā muli

eris **Eccl. 26.** **G**ratia super gratiaz
 in muliere sancta a pūderata **I**ste
 sunt aque que super celos esse di
 cuntur: qz mulieres super aposto
 los dilexerūt **I**n ps̄. **A**que que su
 per celos sunt laudent nomen do
 mini **N**az gratitudo non solum
 in fidelib⁹ elucet mulierib⁹ s̄ etiam
 in gētib⁹ satis daret **Q**ue gratio
 sior eē poterit a magis pudica pe
 nolpe: q̄ vixit absentia. 20. annis
 exps auisit virilis amoris alte
 ri⁹ exspectauit. **Q**ue q̄ntis afflictio
 nib⁹ angebantur: explicat ip̄a sa
 tis in epistola sua dicens. **N**ane
 tua penolpe tibi lento mittit vlyse
Nil michi rescribas attamen ip̄a
 rem **Q**ue gratitudine flagrantior
 esse potuit portia filia cathonis a
 vxore bruti que viro interfecto vi
 uere noluit. **S**; arma quibus in
 meret se: statim postulauit famu
 lis autem arma negantibus: pru
 nas ardentes transglutit. **D**e q̄
 sic scribit **Marcialis** epyg. lib. 2.
Cōiugis audisset fatum cū portia
 bruti. **E**t s̄tracta sibi q̄rēt arma
 dolor **N**ondū satis ait morte non
 posse negat **C**rediderā fatū h⁹ edo
 cūisse patrē **D**ixit a ardētes auidō
 b̄bit ore fauillas **D**ū nūc a ferrū
 turba molesta negat. **Q**ue ḡtiofi
 or esse potuit arria p̄sei cōiuge: q̄
 fil se interfecerunt. **I**lla tū pri⁹ se
 metip̄sam gladio mariti percussit.
De qua idem **Marcial** coqu. li. 2.
 scribit **C**asta suū gladiū cū tēhēt
 arria p̄co **Q**ue de viscerib⁹ traxerat
 ip̄a suis **S**i q̄ fides vuln⁹ qd feci: nō
 dolz inq̄t **S**; qd tu facies h⁹ in pro
 te dolet. **Q**ue bydone gratioz esse
 potuit. **D**e qua **I**eronimus cōtra

Iovinianū libro p̄tio a Virgilius
 libo q̄rto Eneidos Dido soror pig-
 maleonis cum cartaginem condi-
 disse et ab hyarba rege libie in
 coniugium petere nupcias dis-
 tulit cautelese et tandem condita
 ciuitate pyramū quēda; in meōi-
 am mariti sui construxit et semet-
 ipsam proiecit in medio et ardere
 magis q̄ nutere maluit. **Quid de**
Lucrecia et sabimis Julia filia cesa-
 ris sulpicia lentili; almene; et de a-
 liis infinitis dici posset. **Tercio** in
 aqua est fecunditas fructuosa. **Si-**
ne enim humore aqueo nichil vi-
 rescit: nichil crescit: vel florescit vel
 frutescit. **Iuxta** illud ps̄. **Erit** tam-
 q̄ lignū quod plantatus est sec̄-
 decur sua aqua q̄. f. suū; dabit in
 tpe suo. **Hec** autē aque fecunditas
 designat terciā mulieris nobilita-
 tem que ē sollicitudo diligencie.
Mulier enim in t̄gendo familiam
 circumsp̄cta in operibus artificō-
 sa. sic se habet in domo q̄ ois do-
 est sine ordine. que mulieris caret
 regimine. **Et** ideo vir et mulier nō
 solum causa prolis coniungunt:
 sed etiā propter administracioez
 yconomica; que sine muliere cō-
 plei non potest sicut docet **Aristo-**
teles. In cuius signum dictum est
Gen. 2. c. **Faciamus** ei adiutoriū
 simile sibi. **De** mulierum diligencia
 dicitur **ps̄. 12.** **Mulier** diligens co-
 rona est viro suo. et 19. eiusdē **Mu-**
lier sa. e. d. f. et **Eccl. 26.** **Gracia** mu-
 lieris delectabit virū suū. **Quar-**
to sinceritas ē in aqua speciosa. **A-**
qua enī puā ē. et quecūq; feda pu-
 rificat et emūdat. quod designat
 m̄gnitudinē innocencie que iuuenē

i bona muliere. **Pet** aquā enī ori-
 ginale; innocencie restituumur p
 aquā a mundialib⁹ emundamur
Ad Ep̄. 4. **Viri** diligite vxores ve-
 stras sicut xp̄s ecclesiā. mundans
 eā lauacro aque. **Quito** ē i aqua
 soliditas seiōsa. **Nā** iux̄ septurā sa-
 cram terra que ē solidissima fun-
 datur super aquas i ps̄. **Domini** ē
 strā et pleitudo ei⁹ ac. et sup mare fū-
 dauit eaz et fundauit terrā super
 āquas et designat certitudinē cōfi-
 dentie quā hō potest habere de boni
 muliere. que infirmū hominē. **Stat-**
atur pauperem nō asp̄natur de-
 bris et semibus famulatur. **Cor. 1.**
Sāficat⁹ ē v̄ infidelisp̄ muliere fide-
 le. **Sic** ḡ tota viroū boitas et sta-
 bilitas sup mulierū bonatū grati-
 osa soliditate fundatur. **Mulier**
 namq; formata ē de osse solidissi-
 mo. **Vir** autē de terra arida et in-
 puluerem faciliter redigenda. **In**
 cuius figura archā cū toto gene-
 re hūano aqua supportauit. **Gen.**
1. in qua octo anime salue facte
 sūt p aquā. **Pet. 3.** **Sexto** i aqua
 ē felicitas immisteriosa. **Deus** enī
 sacramentorum ministeria in aq̄-
 tum substantia condidit sicut fu-
 perius tactum fuit et designat bea-
 titudinē contemplatiue quam
 vir ex sancta muliere sortitur q̄a
Eccl. 6. **Mulieris** bone beatus vir.
Et eiusdem vicefimo quinto. **Bea-**
tus vir qui habitat cum muliere
 sensata. **Sic** ergo ignis in aqua
 est spirit⁹ sanctus i muliere sancta.

Lectio 183.

DRo quib⁹ angelorū esca-
 nutruisti pp̄ tuū et patū
 panē p̄stisti illi sū labō

omne delectamentum in se habet
 tem a omnis saporis suauitatem.
 substantiam enim tuam a dulcedine
 tua quam in filios habes ostendisti:
 a deserviens vniuscuiusque volunta-
 ti: ad quod quilibet volebat: conu-
 debat. ¶ Quia principalis auctoris i-
 tentio est mirabilem gubernationem
 dei retinere: qua populum suum
 gratiose tenuit in deserto a populum
 egypti mirabiliter afflixit in egypto
 Et in ista parte immediate precedente
 narrauit quomodo afflicti fuerunt terri-
 biliter per gradines admixtas ignis
 descendentes de aere. In parte ista de-
 clarat per oppositum: quomodo deus populum
 suum sustentauit mirifice per cibum
 quemdam generatum in aere. Et con-
 sistit hęc antithesis in isto: quod sicut
 egypti affligebantur per corpora de-
 scendentia de aere: ita filij israel con-
 fortiebantur per cibos eis de aere mis-
 sos sed manavit sic fiat comparatio
 inter egyptiorum supplicia. a hebreis
 collata beneficia: que fuerunt per aere
 vtriusque collata. Nam primo agens
 de mane beneficio declarauit qua-
 liter dulcis fuit in sapore. Secundo quod
 fuit fortitudinis in vigore. Secun-
 da ps. ibi. Quod enim ab igne non po-
 terat. ¶ Circa primum duo facit.
 Nam primo ostendit quale fuerit
 supernaturale delectamentum illius
 beneficii. Secundo ostendit quod fuit i-
 naturale tormentum egyptiaci. Secun-
 da ps. ibi. Nix autem et glacies. ¶ Cir-
 ca primum duo facit. Nam primo ex-
 plicat huiusmodi preeminentiam. Se-
 cundo assignat tantum domini congruen-
 tiam. Secunda ps. ibi. Etiam enim tuam
de primo dicit sic. per quibus. scilicet gra-
dine: pluuia et igne missis de celo

ad vltionem contra malos. Ange-
 loz esca nutriti populum tuum
 . Et dicit de isto cibo quomodo vix Quo-
 rum ministerio dabatur: quod per angelos
 In ps. Panem angelorum manduca-
 uit homo. Secundo per quo dabatur
 sed per comodo: quod ad refecionem nu-
 triti populum tuum. Tercio vnum
 mittebat a de quo loco: quod panem
 angelorum de celo aereo. Quarto qua-
 liter eis dabatur a quo: quod prestitis
 illis sine labore. Quinto quod alebat
 mirabili delectamento. Omne inquit
delectamentum in se habet a om-
nis saporis suauitatem. perfecti a
dulcis saporis Exo. 16 Gustus eius
quasi simile cum melle. Aliis visum
 est: quod vnicuique sapiebat sicut vo-
 lebat a in diuisis personis a in eade
 persona diuisis temporibus diuisos sa-
 pores habebat. Vnum Augustinus. 2
 Retractationum. c. 2. Quod de mane di-
pi ad inquisitiones Januarii. li. 1.
 Quia vnicuique propriam volun-
 tatem sapiebat: non michi occurrit
 vnum possit proprium: nisi ex libro Sap-
 que inde non recipiunt in auctori-
 tatem canonicam. quod tamen fidelibus
 potuit euenire: non illis aduersus do-
 minum murmurantibus qui profecto
 alias escas non considerarent: si hęc
 eis saperent sicut vult. De secundo
 vix congruentia beneficii fuit ista: et de-
 us essentialiter suauitate comunica-
 ret figuratim creature. Sicut enim
 alimētum vnicuique sapiebat per
 propriam voluntatem. Ita deus om-
 nibus sibi seruientibus tantum retribu-
 et de dulcedine quantum meruerit
 per gratiam a liberum arbitrium volun-
 tatis. Vnum sub dicit. Substantiam enim
tuam a dulcedinem tuam quam in
filios habes

filios habes & quaz filijs parasti
 a paratam habes: ostendisti a de-
 seruiens ymuscuiusq; voluntati.
 s. de bonis dutebatur ad quod q-
 libet volebat: nō natura p̄pria: s;
 operatione diuina. **Mal** vō mur-
 murantib; tale delectamentum nō
 p̄stiterim: v̄tebatur eis in tedi-
 um. **Rūi. ii.** Oculi nostri nichil ali-
 ud respiciebāt nisi māna. **¶ Sed**
 cōtra illud videt̄ eē dubiū. **Nam**
Ero. 16. dicit q; sapor māne siml-
 erat simlagim oleo consperso. &
 nulli sapiebat sicut volebat idif-
 ferent: modo vnū: modo aliud. **I**
 tem si vniciq; bono sapuisset sic
 volebat: null; eoz habuisset cāz
 murmuris: vel desideriu alteri; ci-
 bi. **¶ Ad** istud respondet̄ exposito-
 res sic: q; in dei in deserto v̄scētes
 isto cibo: vel cogitabāt cum deside-
 rio de alio genere cibi p̄ tūc: vel nō
 cogitabāt: si cogitabāt a desidera-
 bant aliud genus cibi: stat; mā-
 na in eis talē causauit saporē mi-
 rabilem: tam in bonis q; in malis.
¶ Si nō habebāt actuale desideriu
 alicuius alteri; cibi: tūc nō causa-
 bit in comedētib; nisi naturalē;
 saporem: sicut simla oleo cōspersa.
¶ Quātum vero ad causā murmuā-
 tionis dicūt cōmuniter: q; fastidiū
 nō habebāt ex sapore māne: sed
 pot; ex colore. **Vñ** signāter dixe-
 rit **Rūi. ii.** Anima nr̄a arida est
 nichil aliud respiciūt oculi nr̄i: ni-
 si māna. **¶ Circa** illam clausulaz
Angeloz esca nutriuisti populu;
tūi Notandum: q; p̄ māna in sa-
 cra scriptura figuātur signant̄ eu-
 caristie sac̄mentum: sicut em̄ filij
 israhel trāscentes p̄ desertum &

filis terrā eis a dño p̄missam coli
 refocillabant̄ alimēto: ita nos p̄
 mundū ad celum p̄ gentes corpo-
 ris a sanguinis xp̄i cotidiano vi-
 atico recreantur. **Vocatue** autem
 merito panis angeloz: tam p̄p̄
 cōficientis eucaristiam: q; p̄p̄ res-
 tentes. **Conficiunt** autē hoc sacra-
 mentum solūmodo sacerdotes: si-
 cut patet dis. 94. **Ecc** ego. **Sacer-**
dores vero in sacra scripturā ange-
 li nominantur ad **Corinth. ii.** **Mu-**
lier debet habere velamen p̄pter ā-
 gelos id ē p̄pter reuerentiā sac-
 dotum qui nunci; dei sunt. **Mal.**
2. Labia sacerdotis custodiūt sci-
 entiam a legē requirāt ex ore ei;
 quia angelus dñi exercitū est.
¶ Ratio autē huius denominationis
 methaphisice est: quia sacerdotē
 decet angelum in v̄ntē cōditōi-
 bus imitari que in istis v̄sibus
 cōtinētur. **Pascit** a hortatur: dicit
 v̄bit: exercitat: ardet. **Orat:** cōgau-
 det: punit: landat sine sumptu.
¶ Prima ḡ operatio angeli cōtra nos
 s̄m ordinem v̄suum est pascere.
¶ Cuius exēplum habem; 2. **R. 19.**
 vbi legim;: q; angel; detulit pa-
 nem a aquā ad heliā dormientē a
 famelicum inde p̄auit. **¶ Surge** in-
 quit a comede. gr̄adis em̄ tibi re-
 stat via. **¶ Isto** mō mōaliter p̄p̄riuz
 officiū sacerdotis est pascere p̄p̄
 verbo: exemplo a subsidio tempo-
 rali si possit. **Vñ** signāter dictum
 est **Petro** ter **Pasce: pasce: pasce.**
¶ Joh. 21. Bis at̄ ei dictum est **Pas-**
ce agnos meos a semel pasce oues
 meas ad inuendā doctrinā neces-
 sariā inuemb; a semib;. **¶ Nā** sim-
 plex admōitio sufficit semibus.

Iuuenibus vero opus est tamen ve-
 bis quod veteribus: ut debite doceā-
 tur. **A**lter tamen de illud exposuisse quod
 dani nouicius arguens: quod iuue-
 nes fratres deberent refici bis. a se-
 nibus conuenit ieiunare. a id pie
 dixit cristus prelato: bis pasce ag-
 nos meos. a semel pasce oues me-
 as. **S**ecunda operatio quam angelus
 circa nos legitur exercere est ex-
 hortari. **C**uius exemplum habemus
Math. 2. Angelus domini appa-
 rit in somnis Ioseph dicens. Sur-
 ge a accipe puerum a matrem eius
 a fuge in egiptum etc. **H**anc opera-
 tionez imitatur sacerdos: sana con-
 scientia priuatim suggerendo. **T**er-
 cio tenet ducere per bonam a aptam
 conuersationem exemplum Rapha-
 elis **Thobie. 4.** Ego inquit angelus
 ducam eum ad te Et sicut victoria
 exercitius est gloria boni ducis. Ita
 sanctitas populi attribuitur pro meri-
 to sacerdotum. **V**nde **Crisostomus** de digni-
 tate sacerdotali li. 3. bene agenti po-
 pulo unusquisque pro merito suo est
 remunerabitur. sacerdos autem pro
 bonis omnium. **D**abit enim pro populo
 bonis aureolam: pro acquisitione a-
 liorum aureolam. **D**ec **Crisostomus**. **E**t ideo super
 eundem super **Math. in ip. ome. 31.**
Sacerdos est in populo: sic radix est in ar-
 bore. a sic stomachus in corpore. **Q**ue-
 admodum inquit cum videris arborem
 pallentibus folijs marcidam: intelli-
 gis quod aliquis culpam circa radicem
 habet. Ita cum videris populum indisipli-
 tum a irreligiosum: sine dubio cog-
 nosce: quod sacerdotum eius non est
 sanum. **D**ec **Crisostomus**. **S**ed scilicet populi
 minus a yfido. 2. **erhi. ca. 2.** **S**alaman-
 dra est serpens quidam cuius in-

uentena maxima vis est. hic si trun-
 co vel radice arboris repperit: om-
 nia poma eius inficit: a intorcat
 omnes ramos. **R**euera isto modo
 dyabolus: qui more salaman dre
 semper vivit in igne: radices eccle-
 sie: sacerdotes sic intorcat a infi-
 cit hijs diebus: quod omnes rami
 ecclesie ex eis peccatis venenum as-
 sumunt. **V**ltimus dicit **Crisostomus**
 quod sacerdos est in grege: sicut sto-
 machus in corpore. quemadmo-
 dum inquit medicus est quando pri-
 mo ingreditur ad infirmum. **S**ta-
 tim de stomacho eius interrogat.
 a eum componere festinat: quia si
 stomachus sanus fuerit: totum cor-
 pus validum est. **S**i autem disti-
 patus fuerit. totum corpus infir-
 mum est. Ita si sacerdotum integritas
 fuerit. tota floret ecclesia. **S**i autem
 corruptum fuerit tota fides marci-
 da est. **E**t sicut stomachus accipi-
 ens cibum coquit in seipso. a per
 totum corpus distergit. **S**ic sacre-
 dotes accipiunt scientiam sermo-
 nis pro scripturas ex deo. a excoque-
 tes eam in se tractantes a medi-
 antes apud se. vniuerso populo
 subministrant. **E**t ita sicut in corpo-
 re si membra aliquod infirmum fuerit. non
 omnia languet a stomachus. **S**i autem
 stomachus languet: omnia membra in-
 ueiunt infirma. **S**ic si aliquis pecca-
 uerit christianorum. non omnino pec-
 cant a sacerdotes. **S**i autem sacre-
 dotes fuerint in peccato totus po-
 pulus conuertitur ad peccandum.
Et de yfido. de sum. bo. ca. 36. **S**acere-
 dotes pro iniquitate populoz danant si
 eos a ignorantes si erudiant a peccan-
 tes non arguant dicente domino ad-

phetam. **S**perulatorem tedi te do-
 mu israel si non fueris locutus
 ut custodiat se a via sua mala. **I**-
 le in iniquitate eius morietur. san-
 guinem vero eius de manu tua re-
 quiram. **7** Quartus actus ange-
 li fm predictos versus est vehere
 a transportare. **D**efecit em boni
 angeli animas morientium in ce-
 lum **Luce. 14.** **F**actum est autem
 ut moreretur mendicis a portae-
 tur ab angelis in sinum abrahe
Sic sacerdotes de terrenis desideri-
 is ad amorem celestium transseunt
 penitentes: quando eis confitendo: pre-
 catis pristinis moriuntur pma **P**e-
 tri. **2.** **P**eccatis mortui: iusticie vi-
 uam. **5** Quintus actus angeli
 est excitare **Actu. 12.** Angelus do-
 mini astitit. a hunc refulsit in ha-
 bitaculo carceris percussit q latere
Petri excitavit eu dicens **S**urgere
 lociter. **P**etrus in carcere dormies
 a peccator irretitus mala consuetudi-
 ne iacet inter duos milites: vinc-
 tus catenis duabus a duo custo-
 des an ostium custodiunt carcerem
 duo milites sunt mors a dyabolus
 Mors insidiat corpori: dyabolus ai-
 me. due catene amor de cladi-
 a pudor reuelandi. duo custodes
 ne homo p confessionis ostium exeat
 presumptio venie a confidentia vi-
 te prolyre. hunc debet astare sacer-
 dos a angelus a eum corripiedo ex-
 citare: patere: no palpare. **6** **S**ex-
 tus actus angeli est arcere demo-
 num potestate: sicut fecit rapha-
 el de asmodeo q suffocauerat sep-
 tem viros sare **Thob. 4.** **C**onfirmil-
 ter sacerdos arcere debet malos ho-
 mines per censuras ecclesiasticas

Demonibus etiam p vinctiones sa-
 cras: ne nocant bonis viris. **7**
Septimus ad angeli est orare **V**u
 legim **Actu. 16.** q paulo appa-
 ruit angelus p visum in specie viri
 macedonis dicens transiens macedo-
 niam adiuua nos: qui dicit mace-
 donibus prepositus fuisse: qui eos
 a paulo percipit salute. **S**ic sacerdos
 pro salute populi tenetur orare.
8 **O**ctavus ad angeli est gaude-
 re penitentibus de peccatis **Luce. 14.**
Gaudium est angelis dei super v-
 no peccatore penitentiam agente
 et penitentia populi gaudium de-
 bet esse sacerdoti. **9** **N**onus actus
 angeli est punire quartus **R**egum
 19. **V**enie angelus domini a percus-
 sic in castris assirorum cetumodo-
 ginta quinquemilia hominum. **E**cce de-
 cet sacerdotes excommunicationuz
 sententiam ferre contra contuma-
 ces a rebelles **10** **D**ecimus ad ange-
 li est laudare **psal. 6.** **C**lamavit
 alter ad alterum a dicebant **S**an-
 ctus sanctus sanctus dominus deus
 exercituum. **H**oc etiam sacerdotibus
 deo osciare convenit pmo **E**sdre.
 7. **S**teterunt sacerdotes in ordina-
 fuis: ut laudarent dominum.
Ultimo angelus est sine sumptu
 sicut patuit in angelo **Thobie. 4.**
 qui magne fuit utilitatis. a pui-
 sumptus **S**imiliter sacerdotes relicta
 cupiditate reru temporalium de deis
 a oblationibus viuunt **S**imiliter cum
 spuaba misteria largiantur: nichil
 p eisdem recipiant p mercedem: ne
 simonie vicio maculent. **11** **I**tem
 nondum q angeli hnt quor: ad ist-
 ones qb? sacerdotes ducit eos imi-
 tai **S**unt et inuales siue sibi separe
 b. a. q. 2

funt intellectuales pleni scientie
 veritate sunt motores orbium. &
 rectores hominum. **Primo** ange-
 li sunt immateriales. Spiritus em̄
 sunt: carnem & ossa non habent.
 & tales debent esse sacerdotes p̄
 continentiam. vt motus passionuz nō
 sequatur. **In** cuius figura dictum
 est **Petro** Caro & sanguis non re-
 uelauit tibi. **Matth. decimosexto.**
Marbodus de lapidibus capitulo
 tercio dicit de primo alleatorio q̄
 ille lapis non generatur nisi i gal-
 lis castratis. **Secundo** q̄ extinguit
 sitim. **Tercio** q̄ reddit hominem
 honorabilem. **Et** quarto disertum.
Iste lapis moraliter designat con-
 tinentiam clericalem: que non in-
 uentur in hijs qui se refrenant a
 carnis desiderijs p̄pter meritum vi-
 te eterne. **Matth. 19.** Sunt eunuchi
 qui semetipsos castrauerunt p̄pe-
 regnum celorum. hec virtus extinguit
 sitim fomitis carnis infecta il-
 licita desideria carnalis concupiscē-
 cie. **Sapientie** decimo data est illi
 aqua de petra altissima. & requies-
 sitis de lapide duro. **Lapis** durus
 est continentia. **Durum** enim est
 contra stimulos carnis calcitraē
 hec virtus reddit honorabilem: sic
 incontinentia reddit confusibile.
Judit. 12. Vna mulier fecit confu-
 sionez in domo **Nabugodonosor.**
Hec etiam virtus reddit hominez
 disertum. eloquentem & acceptū
 in loquendo. tam in oracōe q̄ in p̄-
 dicacione. **Et** per oppositū sacerdo-
 tes infames de incontinentia nec
 digni sunt orare vel predicare. **Sic**
 ergo primo sacerdotes imateriales &
 sube separe. **In** cuius figura dicitur

Nathan p̄ph̄a. & quasi adeps fe-
 patus est a carne. **Et** de talibus p̄-
 bis angelis dicit in psalmo. **Qui** fa-
 cis angelos tuos spiritus. **Secun-**
do angeli sunt intellectuales pleni
 scientie & veritate & sacerdotes pol-
 lere debent scientia sacre scripture
 & ideo conuenienter est sanxitum
 extra de magistris. & ne exigant
 aliquid pro licentia docendi. capi-
 tulo. **Q̄d** a nonnullis: q̄ magister
 in theologia semper in **Metropoli**
 habeatur qui doceat sacerdotes. **Om-**
nes tam cathedrales ecclesie q̄ a-
 lie in quibus suppetunt facultates
 doctores habeant in gramatica. q̄
 clericos ecclesie gratis instruāt: &
 etiam alios iuxta posse. **Hec** est sē-
 tentia illius capituli. **Et** eodem titu-
 lo. **c.** Quomiam in ecclesia quanto
 gallicana habeatur: q̄ magister dicitur
 institui per singulas ecclesias ca-
 thedrales. & eis beneficia assignari
 qui pauperes gratis doceant & in-
 forment. **Et** ideo signanter dicitur
Aggei. 2. Interroga sacerdotes le-
 gem super q̄d verbum dicit **Ihero-**
nimus. Considera sacerdotum offi-
 cium esse: de lege interrogatos re-
 spondere si sacerdos est: sciat legem
 domini si ignorat legem domini: ip-
 se se arguit non esse sacerdotem: do-
 mini. **Malach. 2.** Labia sacerdotis
 custodiūt legem & sciam de ore eius
 requirāt. q̄ angelus dñi exercituum
 est. **Tercio** sunt motores orbium
 a quibus causatur & generatur
 quicquid inter corpora p̄cedit ad
 esse. **Sic** officium sacerdotum est mo-
 uere nobiles & potētes. q̄ virtute ē-
 gunt subditi ad cultū dei figuratur
Job. 4. de angelo qui descendebat

fm tempus in piscinam post mo-
 tionē aque q̄ prius descendisset i
 piscinā sanus fiebat. **Piscina** ml
 te aque est psona magne poten-
 tie. In hac descendit sacerdos a cu-
 ratu quādo eius cōsciā exami-
 nat: de delictis mouet aquā quādo
 limitat suā potētiam ad regulas
 iuris diuini. **Quarto** sūt ange-
 li rectores hominū a custodes fm
 sanctos. Et eodem modo sacerdo-
 tes a curati qui p subditorū ani-
 mas coram domino habēt respō-
 dere. **In ps.** Angelis suis mādauit
 de tēte custodiant te in omnib⁹
 vjs tuis. Sed pro cholor hīs di-
 eb⁹ verificatur nimis illud **Job c.**
tercio. Ecce qui seruiunt ei id est
 domino non sunt stabiles. a in ā-
 gelis suis reperit prauitatez. **Sūt**
 enim quidam de modernis sacer-
 dotib⁹ angeli sathane p discordi-
 am: quidā āgeli apostatici per su-
 pbiam: quidā incubi p luxuriam
 a quidā angeli abissi p auariciā
Quidam sunt angeli sathane a
 sūt primi sciz p discordiaz. **Sathā**
 enī interpretatur adūsarius. a ta-
 les de omni briga adūsitate a dis-
 cordia se intercommittunt: conspici-
 ſia: ingrediunt pugnās: exercēt
 latrocinia: vt vix q̄s possit inue-
 nire comitiā p̄donum q̄ nō ha-
 beat consortiū sacerdotum. **Isti**
 sūt similes sacerdotib⁹ baal: de q̄
3. Regū. 18. dicit: q̄ incidē bāt
 se cultris a lanceolis v̄sq̄ ad sang-
 uinis p̄fusionem. **Demonēs** ml ai
 letantur in effusione sanguinis
 humani: quilibet talis figuratur
 p angelum s quo **Proū. 11.** Sem-
 p̄ malus iugia querit: angelus

malus mittere cōtra eum. **Secū-**
do sacerdotes sunt angeli apostati-
 ci p supbiam **Eccī. 10.** Inicium sup-
 bie hominū: apostotare a dō. **Ūj**
 sunt similes sacerdotibus Dagon
 de quib⁹ dicit: **Regū 4. q.** nō cal-
 eant sacerdotes Dagon a omnes
 qui ingrediūtur templū Dagon
 sup limen templi. **limē** sup quod
 caleat: p̄fectione; designat humi-
 litatis. sup quod stabiliter stāt vi-
 ri sancti. **Istud** limē nō caleat sa-
 cerdotes ambiciofi a supbi q̄ ad
 placōnes a altiores dignitates as-
 pirant cōtinue adulantur regib⁹
 a principibus a eos infatuant a
 finaliter decipiūt. **Et** sic deceptus
 fuit **Antiochus** rex **Sirie** in tem-
 plo **Nanee** cōsilio sacerdotis. **sicut**
 dicit **primi Machabeo 2. 1.** **Ter-**
cio sacerdotes moderni sūt angeli
 incubi p luxuriam. **Incubi** vel iu-
 lones fm **ysidori** octauo **Ethi-**
mologiarum capitulo vltimo i fi-
 ne: a romanis dicuntur fauni. sūt
 etiam vt creditur demones corpo-
 ra assumētes: vel sibi iungētes a
 sic mulieribus se immiscētes. **Es-**
demonēs incubi dicitur nō num-
 q̄ generare gigātes: ita sacerdo-
 tes per vehementiam voluptatis
 cognūt cōmuniter pingues gros-
 sos a corpulentos. **Ūj** possunt di-
 ci sacerdotes **papi** vel **teelphegor**
fuit enim ydolum **Moab** supra
 montem **phigor**. **Vnde** fm locum
 dicitur **teelphegor**. **Interpretatur**
 enim ydolum ignomiē. a rep̄se-
 tat puapum quod latini dicunt
 deum ceterū. **fuit** enim inuenis
 quidam de lapsa co ciuitate **elef-**
ponti: quez p̄tete magnitudinem

in numerum deorum greci libri
 transtulerunt scdm ysidoruz octa-
 uo ethimolo. capitulo vndecimo
Hunc vtilissimum deum excolunt
 non pauci sacerdotes moderni dis-
 cipuli illius maligni angeli de quo
 loquitur Paulus Corintheo. duo-
 decimo Datus est michi stimulus
 carnis mee angelus Sathane: q̄
 me colaphiset Quarto sacerdotes
 moderni sunt angeli abyssi per a-
 uariciam Terra namq; abyssum
 creditur continēs & infernum **V**n-
 de sacerdotes terreis debiti lucris
 videlicet & mercacionibus angeli
 abyssi dici possūt imitatores illi
 angeli de quo Apocalipsis nono.
Locuste habebant super se reges
 angelum abyssi. tales fuerunt sa-
 cerdotes Belis quoruz vestigia nō
 n̄ p̄ cineres sūt cōpta. & ideo iuste
 frucidati Daniel. decimo quarto.
Sicut istorum facta post mortē cor-
 poris erunt nota & ipsi pro meritis
 puniti pena p̄petua ab illo qui an-
 gelis peccantibus non pepercit: s̄
 tudentibus inferni detractos in tar-
 tarum tradidit in iudicium cruci-
 andos reseruati. z. Petri secundo
Non sic boni sacerdotes quibus di-
 citur ysaie sexagesimo primo Vos
 sacerdotes domini vocabimini mi-
 nistri dei. quia Math. quarto Ecce
 angeli accesserūt & ministraverūt ei
Lectio Centesima octogesima
quarta.

Nix autem & glacies sustine-
 bat vim ignis & non ta-
 rescebant vt scirent quo-
 niam fructus iniquorum extermi-
 nabit ignis ardens in grandine
 & pluuia chouscans **H**oc autem

iterum vt nutrirentur iustingnis
 sue virtutis oblitus est **C**reatura
 enim tua tibi factori deseruense
 candescat in tormentum aduersus
 iniustos. & leuior sit ad benefaciē-
 dum pro hys qui te confidunt.

Dedarato supernaturali beneficio
 quo filij israel in deserto sustenta-
 ti fuerūt a domino redit auctor ad
 enarrandum de mirabili supplicō
 illato egiptijs in egipto. **B**enefi-
 cium autem hebreis collatum fuit
 pluuia manne de aere ad eos sustē-
 tandum **S**upplicium autem illatū
 egiptijs fuit pluuia niuis & gran-
 dis tonitrua & fulgura ad egip-
 cios terribiliter flagellandum **S**ic
 enim Exodi. 9. narrat mē deē pla-
 gas hec fuit vna. q̄ dephuit gran-
 dinē sup terrā egipti. & cū grandie
 fuit ignis admixtus q̄ quidez mā-
 bili pluuia occisa sūt oia q̄ inueni-
 ebant in agris ab herbe vsq; ad pe-
 cus **L**igna vero & herba confracta
 sunt in tota terra egipti. **I**n terra
 yessen: vbi habitabant filij isra-
 hel non erat grandis talis **I**n com-
 parando ista duo adinuicem be-
 neficium videlicet & supplicium do-
 cet auctor quomodo ignis contra
 naturam diuino subseruiebat. mi-
 raculo vtrobiz. **E**t circa hoc duo
 facit. **P**rimo narrat māduli cōdi-
 tionis circumstantiam. secundo
 narrat ipsius miraculi veram cau-
 sam **S**ecunda pars ibi. **C**reatura
 enim tua. **Q**uantum ad primum
 dicit q̄ nix & glacies sustinebant
 vim ignis vt cū sil de aē dūderēt &
 eēt sufficientē appropriata sic q̄ ig-
 nis possit naturalit̄ esoluisse niuez
 & gradinem. & nix cum grandine

extinctus e igne; nullum eorum egit
in aliud: sed nix a grandine magis est
in sua frigiditate: sicut ignis in su-
o calore. Et non talescebant ut es-
set similis pene infernali ubi ei tra-
sicut ab aquis nivium ad calorem
nivium. **Job. 19.** Fuit autem istud
miraculum ideo ostensum egypti-
is et israelitis ut exirent de egypto
quoniam fructus iniquorum exter-
minabat ignis aeternus in grandine
quod fuit terribile tactui. et pluu-
a choruscans: quod fuit horribile
visui. Sicut enim ignis non exerci-
tatur aeternam circa gran-
dinem in supplicio: nec circa man-
na in beneficio. Nam hoc fuit mira-
bile sicut infra dicitur: quod manna
quod ab exiguum solis radium li-
quescebat ad calorem ignis dure-
cebat. Et hoc est quod subdit. **hoc**
autem iterum ignis. Sed ut nutri-
rentur iusti: sicut virtutis oblitus e
Ruina non resolvebat sed potius con-
servabat manna in natura sua ve-
nutrirentur iusti filii israel in des-
erto. Consequenter assignat huius
miraculi causam: et est obedientia
creature ad divinam voluntatem:
que secundum ministerium divine vo-
luntatis aliquando excedit in
tormentum adversus malos cum
tamen deo placuit: et aliquando re-
mittebat non agendo ad solatium
iustorum cum deus hoc voluerit or-
dinare. **Dani. 3.** Chaldei fornacem
accendentes ab igne consumpti sunt
in quo pueri custodiebantur dilecti
Fecit autem dominus medium for-
nacis: quasi ventum rotis flantez
et pueros omnino non tetigit ignis
neque contristavit. Hec est senten-

na licere. Ignis sicut virtutis oblitus. **Sollo**
est. Ignis in scriptura sacra carita-
tem designat. Dicente salvatore **Lu-**
ce. 12. Ignem veni mittere in terras.
Unde a spiritu sancto qui est cal-
tas patris et filii in specie ignis mis-
sus est. **Act. 2.** Ratio huius simili-
tudinis quod duplex esse potest. Pri-
ma quia ignis inter cetera elemen-
ta est maioris actiuitatis. Secundo
quia maxime tendit sursum. Tercio
quia ignis crescit in infinitum per
appositionem combustibilium: si-
cut dicitur. **2. de anima.** Quarto qui-
a ignis est quasi forma omnium ele-
mentorum: sic inter virtutes caritas e
magis actiua. Amor enim dei secundum
Gregorium nunquam e otiosus. ope-
ratur enim magna: si est. si autem
opera remittit: amor non est. Secun-
do caritas tendit sursum. Nam inci-
pit a deo et omnia ordinat in deum
et sicut ignis maxime calefacit ad
superius: minus ad latera: minus ad deorsum
sunt caritatez maxime diligit
deum minus seipsum et proximum: et mini-
me corpus et mundum. Tercio caritas
crescit in infinitum. Nam bonis operibus
augetur. nec finem habet augmenti in
vita presenti. Quarto vocat formam
aliam virtutum quod sine caritate
nullus virtutis actus meritorius
esse potest. De illo autem igne moder-
nis temporibus fere adimpleta e
prophetia Salvatoris **Matth. 23.**
Abundabit iniquitas et refrigeret
caritas multorum ut merito di-
ci posset ignis virtutis sue oblitus
est. **Ubi** notandum quod de obliu-
one quadruplici homines sunt ar-
guedi videlicet de obliuione dinorum boni-
tatum: de obliuione peccatorum de
quorum

obliuione familiarium amicorum
 & de obliuione salutarium manda-
 torum **Primo** arguendi sunt pec-
 catores de obliuione beneficiorum
 de quibus dicitur in psalmo **Obliti** sunt
 beneficiorum eius & mirabilia e-
 orum que ostendit eis **Secundo** ar-
 guendi sunt homines de obliuione
 priorum delictorum **Illa** enim ha-
 benda sunt in memoria vt pro eis
 indulgentia supplicetur exemplo
 psalmiste qui ait **Iniquitatem** si
 asperi in corde meo **Et iterum** iniqui-
 tatem meam ego cognosco & pes-
 catum meum contra me est semp.
Istud est contra nonnullos qui ali-
 ena delicta semper in prospectu as-
 piciunt & peccata propria non ad-
 uertunt **Contra** quos dicitur **Ge-
 nes. decimo** **Obsecro** vt obliuiscaris
 sceleris fratrum tuorum **Ter-
 cio** arguendi sunt de obliuione fa-
 miliarium amicorum & maxime cum
 mortui **Magna** ingratitude est tunc
 amicos deserere cum nostra amici-
 tia primi inceperint indigere **Ami-
 ci** enim nostri quod diu viuunt pote-
 runt se inuare in hijs que spectant
 ad meritum vel demeritum sed cum
 mortui fuerint sunt ad merendum
 penitus impotentes & tunc non ha-
 bent aliqd refrigerium vel refugi-
 um: nisi ad amicos si quos in vita
 post se reliquerunt vt dicat quili-
 bet illorum illud **Job. de demonio**
Miseremini mei saltem vos amici
 mei. quia manus domini tetigit
 me **Hij** autem de quatuor generibus
 hominum conquireuntur qui sunt
 isti successores occupantes. pge-
 ritorum hereditates. executores de-
 fraudantes defunctorum volunta-

tes professores non penitentes fil-
 datorum pietates & mendicatores
 non reciprocantes benefactoribus
 suis grates **Primi** sunt heredes in-
 grati qui succedunt parentibus
 in terris bonis & redditibus que il-
 li aut sumptibus vel sanguine con-
 quiserunt. **Isti** optinent sine labo-
 re & tamen vix semel in anno pro
 eis dicitur faciendam memoriam
Ecclesiastici. sexto. **Si** quis genuerit
 filios obliuioni dicitur nomen
 eius. **Secundum** genus hominum
 de quo mortui conquireuntur sunt
 executores falsi & fraudulentum de-
 fraudantes eorum vltimas volun-
 tates contra quos. decimatercia.
 questi. secunda **Vltima** voluntas
 defuncti omnibus modis seruetur.
Hoc autem a iure nature protestat
Literum enim debet esse quod iterum
 non redit arbitrium vni **Alexa. neque** li-
 uio de naturis rerum ostendit notitiam
 de procreantibus non solum pulchrum sed etiam
 necessarium iurispraxis. **In** eam hoc pro-
 bat hijs vbi dicitur quod legem romanam volun-
 tati testatoris intelligit satis fecisse
 non in procreantibus naturis istud est **Igl-**
 tur quodam lecto dolois defunctus videtur
 aia; soluenda esse legibus humane futu-
 ritatis & dicit testamentum sub hac
 forma vobis **Si** vxor mea pregnans
 rem melioris sexus emittat. **Delego**
 puero duas partes hereditatis vx-
 ori tertiam **Si** feminea prole frun-
 detur gaudeat vxor duabus parti-
 omnibus: filia tertiam percipiat **Vi-**
 ro itaque soluentis debitum nature
 tributum vxori eius **Lucina** fa-
 uens masculinum & femineam pro-
 lem concessit. **Questum** est: enim
 quid iuris. **Statutum** est a iuris

pragmaticis hereditatem in sep-
 tem portiones esse diuendā. **A**-
 signate autem sunt quatuor ptes
 puero due ptes vxori a vna puel-
 le. **L**iber enim debet esse supreme
 voluntatis stilus a liberum quod
 iterum nō redit arbitrium. pretu-
 lit autem testator ea portioe mal-
 culinum prolem vxori qua pretu-
 lit vxorem proli feminee videlicet
 in dupla. **I**deoq; recte dictum est
 iudicium hircisande familie **H**ec
Alexāder. **P**ragmaticus dicitur
 causator. **P**ragma nāq; grece di-
 citur causa latine. **V**nde pragma-
 tici dicuntur iuris periti qui causas
 a negocia decidunt. **H**ij autē frau-
 datores vltimarum voluntatum
 sacrilegi sunt a fures a pauperū
 necatores. **13.** questione secūda
Clerici q̄. **D**e talib; cōqueritur de-
 fundus dicens in **P**salmo. **O**bli-
 uionū datus sum tamq̄ mortuus
 a corde. **S**ed felices pot̄ exequo-
 tes qui dicere poterūt illi **P**salmi
Nec oblitus sumus te: nec in que-
 regim; in testamēto tuo. **T**erci-
 um gen; hominū de quib; mortui
 conqueſtur sunt professores nō
 pensantes fundatorū pietates.
Hij sūt religiosi possessionati ma-
 nerijs: redditib; a omnib; bonis
 ditati; nō solum ad necessitatem
 imo ad voluptatis superfluitate;
 qui vix nouerūt nomina suorum
 fundatorū: quoz quilibet potest
 de eis dicere illud **I**eremie. **13.** **S**a-
 turati sunt a leuauerūt cor suum
 a oblitus sunt mei: saturati sunt p
 gulam: leuauerūt cor suū p super-
 biam: a oblitus sunt mei per negli-
 gentiam. **Q**uartum gen; homi-

num de quibus mortui conqueſ-
 tur: sunt mendicatores n̄ recipro-
 cantes benefactorib; suis grates
 qui temporalia bona recipiunt a
 spiritualia nō retribuūt vt debe-
 rent: qui benefactorib; adulant̄
 donec recipiant a cum receperūt
 deuotionib; a precib; nō recom-
 pensant. **C**ontra quos **E**ccli. **31.** di-
 citur. **N**on obliuiscaris amici tui
 in animo tuo. a nō immemor sis
 illius in operibus tuis. **Q**uarto
 arguendi sunt homines de obliu-
 one salutariū mandatorū. profu-
 ditas enim peccandi a inueterata
 consuetudo maleuolendi adimic-
 quasi memoriā diuinorū manda-
 torum cōtra quos **P**salmista glo-
 riatur quū se peccasse fateatur di-
 cens. **E**rraui sicut ouis que perire
 queret seruū tuum domine: quia
 mandata tua nō sum oblitus.

Lectio centesima duagesi-
 quinta.

Propter hoc etiam in om-
 nia tūc transfigurata om-
 ni nutricia gratie deseruie-
 bant ad voluntatem horum qui a
 te desiderati sunt vt sciens filij tui
 quos dilexisti domine: quoniam non
 natiuitatis fructus pascent homi-
 nes. sed sermo tuus hos qui in te
 crediderūt conseruat. **P**osita ge-
 nerali forma mirabulum q̄ deus
 exercuit circa populum **H**ebreo-
 rum in deserto gubernādo a circa po-
 pulum egiptiorū in egipto eos fla-
 gellando vix obediētia creaturē ad
 diuinam voluntatem. **I**n ista par-
 te eandem obediētiā applicat
 singulariter ad illam cibationē
 gloriosā qua per manna pplm

303

suum q̄draginta annis in deserto pa-
 uit **Et** circa hoc duo facit. **Primo** pri-
 mo ostendit miraculi qualitatem
Secundo miraculi utilitatem. **Secun-**
da pars ibi **Ut scirent filij tui** **Fu-**
it autem miraculi magnitudo inef-
 fabilis. in hoc q̄ omnia cibaria vi-
 debant transfigurata. **transsub-**
stantiata cuiuslibet in quolibet sub-
 specie ipsius manne q̄d vnicuiq̄
 sapiebat illud genus cibi quem
 magis dilexit. hoc est q̄d dicit ap-
 ter hoc. q̄ omnis creatura factol
 deseruiuit ad nutum ideo etiā tūc
 in omnia transfigurata. cibaria
 vel cibos quib⁹ homines pascent
 transfigurata in omnia s̄m appa-
 rentiam a iudicium comedentiu⁹
 quia q̄d prius sapiebat post vnū
 postea videbatur alius. a **tercio** e-
 cius a sic quodāmodo omnia ad
 esum humanum pertinentia trā-
 figurata. a in omnia oīm nutriti
 gratie tue. voluntati gratiose po-
 pulum nutriende seruebat ad vo-
 luntatem horum qui a te desiderant
 sunt. a adoptati a dilecti. **Hec** est et
 ergo miraculi qualitas. a sequit̄ ei⁹
 utilitas informacō videlicet fidelium
 vt cognoscatur q̄ non solum fru-
 ctus per consuetum cursum nature
 producti conseruabant homines
 in vita naturali: sed etiam sermo a
 imperium producentis de quolib⁹
 quicquid placet. **Et** hoc est q̄d di-
 cit **ut scirent filij tui domine: quo-**
miam non natiuitatis fructus pas-
 cunt homines. **fructus** per consue-
 tum modum nature procedentes:
 sed sermo tuus a manna celitus
 datum ad sermonem tuum: hos q̄
 in te crediderunt conseruat. **Dilex-**

isti domine. dilectionem suam de
 ad homines: quatuor modis mag-
 nificat a comendat. **Præuenit** enī
 tarditatē nostre beniuolentie ab-
 hūit fedilitatem immunde consen-
 tie supat q̄ntitatem nostre suffici-
 entie a preparat voluptatem per-
 hennis affluentie. **Primo** dico q̄
 suam dilectionem ostendit in h⁹
 q̄ præuenit tarditatem nostre be-
 niuolentie **Job.** quarto **In** hoc ē
 caritas non quasi nos dilexerim⁹
 deum sed quoniā ipse prior dilexit
 nos **Vnde Bernardus** dulcis ihe-
 sus primus est i accessu. a vltim⁹
 in recessu a ideo conuenienter cor
 humanum erigit sibi dari. **Pro-**
phorum vice simo tercio **Fili** mi pre-
 be michi cor tuum. **Sicut** enim ip-
 se primus est in accessu præueniē-
 do voluntatem vt ad eum conuer-
 tatur a vltimus in recessu quia p̄-
 us natura a causalitate homo re-
 cedit a deo per peccatum. q̄ deus de-
 relinquit subtrahendo gratiam.
Ita cor humanum primum est in
 ter partes corporis: q̄d viuūt a vlti-
 mum q̄d moritur. **In** cuius figura
 dicitur **Exodi.** vice simo tercio **San-**
ctifica michi omne primogenitū
 a omne cor humanū q̄d intra mē-
 bra corporis primogenitum dici
 potest **Et** hoc est q̄d signanter dici-
 tur **Math.** vice simo secundo. **Dili-**
ges dominum deum tuum ex toto
 corde tuo. a ex tota anima tua **Se-**
cundo ostendit christus suam dile-
 ctionem ad nos in hoc q̄ abhūit fe-
 ditatem ingratis consuetie. **Dele-**
uit enim peccatum originale: pro-
 prii sanguinis effusione: delet pe-
 catum actuale: per sacramentalē

penitentie lotionem. a hoc est qd
nobis commemorat **Joh. Apoca-**
lipf. pmo Dilexit nos: a lauit nos
a peccatis nostris i sanguine suo
Sanguis significat amorem: a cau-
sat amore: **Vnde** sanguinee com-
plexionis naturaliter sunt amati-
ui a iuvenes magis amatiui q se-
nes propter sanguinis habundā-
tiam ampliozem. **Narrat Iheroni-**
mus contra Iovinianū libro pri-
mo allegans **Xenofontem** hec
scripsisse de infantia citi maioris.
Scribit iquit **Iheronimus** **Xeno-**
fon: occiso **Abra:** date viro quem
Panteon vxor miro modo dilexe-
rat. collocasse se iuxta corpus cultū
a confosso pectore sanguinem sui
mariti vulneribus infudisse. **Ita**
modo moraliter anime deuote spō-
se fideles hiesu christi: videant cō-
templando maritum suum occisū
a non casualiter se d pro earum a-
more sponte defunctum collocant
se iuxta corpus sacrum crucifixi a
illud tam voluntate q intellectu q
si duobus brachijs amplectent
confodiant pectus suam gladio
doloris a contritionis ac compassi-
onis. vt inde sanguis amoris eru-
pat a in vulnera saluatoris trans-
uerat **Ab Heb. nono.** Sine sang-
uinis effusione nō fit remissio pec-
catorum. **Hoc** est qd suadet apos-
tolus ad **Eph. quinto.** Ambulate
in dilectione sicut a christus dilexit
nos a tradidit semetipsum pro no-
bis. **Tercō** christus ostendit ad
nos suam dilectionem maximam
in hoc q superat qntitatem nostre
sufficientie **Plura** enim nobis tri-
buit q perfecte intelligere a consi-

derate sciamus nec sufficiens su-
um amorem recompensare **Vnde**
apostolus ad **Eph. secundo** vocat
caritatem casti nimiam. propter i-
quit nimiam caritatem quā dilex-
it nos. **Sic** enim dicit **Crisostimus**
de reparatione lapsi **Nemo** amico-
rum carnalium etiam si sit in hoc
supra modum insaniens **Ita** exau-
descere in amorem dilecte sue sicut
deus effunditur in amore: anima-
rum nostrarum **Quatuor** enim de-
fectus in dilectione hominum re-
perire contingit: a quibus amor di-
uinus est totaliter alienus **Sunt**
enim aliqui licet amentur non ta-
men reamant amatores suos. sicut
sunt ingrati **Contra** dicit dominus
proverbiorū octauo. **Ego** diligen-
tes me diligo. **Et Boetius** tercio
de consolatione dicit **Dulcherrimum**
diuiciarum genus est: ami-
cos inuenisti **Sunt** qui diligunt
sed propter propriam vtilitatem
Indigent enim beneficiis amico-
rum contra quos **Seneca.** in qua-
dam epistola **Negotiatio** est ami-
cicia que ad commodum atten-
dit a sedm **Aristotilem** octauo e-
thicorum. **Cum** sit amicicia prop-
ter vtile: propter delectabile. a
propter honestum diligentes pp-
ter vtile sunt minimi amici inter
omnes **Et** hoc etiam deplangit **O-**
uidi pmo libro de ponto. **Tur-**
pe quidem dictum: sed si modeste
ta fatemur: vulgus amicicias vtili-
tate probat **Sed** per oppositum
deus diligit nos non propter sua:
vtilitatem qui nostris non indi-
get sed diligit nos ad fructum no-
strū **Eph. i.** Sanctificauit nos i dilecto

filio suo gratis id est gratis nos
 sibi fecit Osee. 12. Sanabo contri-
tionem eorum. et diligam eos sponta-
nee. Tercio sunt qui diligunt
 hominem sed non nisi in prosperitate
 et felicitate sua. De quorum quoli-
 bet verificatur illud Boetij. 2. de c-
solatione. Ruē felicitas amicum
isortunum facit inimicum. Vnde
dixit quidam. Exemplo didici quod
peritatis amici res amplectantur
non nos: sed nos tunc sequuntur. Et
terum metricus. Non sunt persone sed
prosperitatis amici. Ruos fortuna te-
net dulcis: acerba fugat. Sed per
oppositum christus tunc maxime diligit
quando homo a mundo deseritur: et
a malis hominibus agitatur. Vnde
per Psalmistam dicitur deus. Cum ip-
so sum in tribulatione: et ipsam eum
et glorificabo eum. Quarto in
 mundanis amicis experitur defectus
 quia multi diligunt viuentes et mor-
 tuos persequuntur et odiunt: cuius
 modi sunt non numerus: fratres: filij
 vxores: seruus et executor. Cum enim
homo fuerit defunctus: tunc illi qui
de bonis suis eum magis inuicem de-
berent: spoliatur et prebentur. et sibi
appropriatur quicquid possunt. Vnde
metricus dicitur. Post mortis mor-
sum vertit dilectio doli. Finis
vita finit ac amor ita. Per opposi-
tum christus diligit amatorem dum
viuit et longe amplius post mor-
tem Job. 19. Cum dilexisset suos:
qui erant in hoc mundo in finem
dilexit eos id est in perpetuum dile-
xit eos Jeremie. 31. In caritate p-
petua dilexite et attraxi. Quarto
 ostendit deus suam dilectionem
 ad nos in hoc quod preparat nobis

voluptatem preteritis affluentie
Vnde ad Thessalonicenses. 2. dile-
xit nos. et dedit consolationem
eternam: que quanta sit: sancti ni-
tuntur exprimere et non possunt. Vnde
Augustinus de moribus ecclesie. Tan-
ta est pulchritudo iusticie: tanta
est iocunditas vite eterne hoc est
incommutabilis veritatis et sapientie:
ut etiam si non liceret in ea am-
plius manere quam vniuersi diei hora
propter hoc solum anni huius vite inu-
merabiles: pleni diuitijs et circū-
fluentia temporalium bonorum rec-
te meritoque contempnerentur. Et
Crisostomus de reparatione lapsi
Si cotidie oporteret tormenta per-
ferre: si ipsam gehenam paruo te-
mpore tolerare pro eo ut christum pos-
semus videre in gloria viuentem: san-
ctorum eius numero sociari non erat
dignum pati omne quod triste
est modo ut tunc tantum boni: tante
que glorie participes haberemur.
 ¶ LECTIO centesima octuagesima
sexta

Quod enim ab igne non po-
 terat exterminari: statim
 ab exiguo radio solis ca-
 lesfactum talescebat ut notum om-
 nibus esset: quoniam oportet pre-
 uenire solem ad benedictionem: tu-
 am. et ad ortum lucis te adire.
 Ingrati enim spes tamquam hiberna-
 lis glacies talescet et dispalet tam
 supuacua. Postquam auctor deda-
 rauit de illo manna quod deus de-
 dit patribus in deserto: quante fu-
 erit dulcedinis: in delectando. In
 ista parte proficitur quante fu-
 erit fortitudinis in durando. Erat
 enim ipseus mira conditio: quia cum

esset liquefacibilis non liquefi-
 ebat ab omni calore igneo sed a
 calore solari. **Primo** ergo ponit
 istius liquefactionis diuersitate;
Secundo subdit mirabilis condici-
 omis utilitate; **Secunda** pars ibi
 Ut notum esset omnibus. **Circa**
 primum de sic. **Quod** enim ab ig-
 ne non poterat exterminari. resol-
 uitur statim ab exiguo radio solis o-
 rientis quando videlicet radij sui
 sunt debilissimi ad calefacienduz
 tum quia cadit oblique super ter-
 ram. tum quia frigus noctis dñia-
 tur in aere calefactum tatescebat.
 et deficiebat. **Exod** decimosexto **Cū**
 quicquid sol liquefiebat et ante
 solis ortum colligebat illud **Finis**
 siue utilitas fuit duplex. vna quo
 ad bonos vt essent premuniti quo
 tempore debebant illud colligere
 et quantum ad hoc dicit vt notum o-
 mnibus esset hebreis in deserto **qm̄**
 am oportet preuenire solem. ortū
 solis ad benedictionem. ad colli-
 gendum manna quod erat eis be-
 nedictio. videlicet beneficium da-
 tum a deo **Vnde** **Exodi** decimosex-
 to. **Colligebant** autem mane quā-
 tum sufficere poterat ad vespem.
 et ad ortum lucis te adorare; p be-
 neficio manne: qd colligi debuit
 summo mane **Fuerunt** autē mul-
 ta mirabilia circa cibum istum.
Primum quia regulariter dabat
 omni nocte in habundantia pro
 toto populo. **Secundo** qd colligen-
 tes singuli certam mensuraz. s. go-
 mor satis inueniebant cum illud
 domi deponerent quantumcumq; es-
 sent edaces nec qui plus collegerat
 habuit amplius nec qui minus

parauerat reperit minus **Tercō**
 qd non poterat seruari per noctem
 vsq; ad mane: sed si seruabat sca-
 leb at vermbus. **Et** tamen feria
 sexta debebat pro duabus noctibus
 colligi quia sabbato non inuenie-
 batur in agro tūc optime per du-
 os dies potuit seruari **Quarto** fuit
 mirabile qd ad modicum radium
 solis liquefiebat. et ab igne dures-
 cebat **Quinto** qd sapiebat vniuersū
 fm suam voluntatem saltem de bo-
 nis vt superius dictum fuit **Sexto**
 qd poterat redigi in puluere; et tūc
 formari in panes et ideo merito po-
 terit dici dei benedictio. **Secunda**
 utilitas proueniens ex ista liques-
 centia ad ortum solis et resistentia
 ad calorem ignis fuit quantum ad
 malos qd si negligenter preuenire
 solem et differrent expectando di-
 uinus ad colligendum: frustraren-
 tur spe sua manna tatescente et dis-
 pariente sicut aqua. **Et** hoc est qd
 subdit ad litteram. **Sicut** ingrati
 enim spes id est manna speratum
 durare ab ingrato: qui non credi-
 dit mandato domini de tempore
 colligendi tamq; hibernalis glaci-
 es id est hyemalis non vernalis.
 tatescet et dispariet tamq; super
 uacua. quia veniens colligere post
 ortum. nichil inueniebat. sed totū
 erat liquefactum. **Iste** est sensus
 litteralis. **Exponitur** tamen de cri-
 sto sole iusticie. cuius ortum ad
 iudicium oportet preuenire ad ha-
 bendam illam benedictionem de
 qua **Matth** vicequinto **Ve-**
 nite benedicti patris mei et cetera
 et oportet ad ortū lucis vniuersū
 iudicis adire. et tunc ingi spes

362

A

talis sit. Ingrati spes tate se habent. In-
 grati sunt deo multipliciter peccato-
 res. Quidam enim dona dei non re-
 cogitant. Quidam eum de suis bene-
 ficis non honorant. Quidam eni-
 sua beneficia exprobrant. Et quidam
 contra eum per beneficia pugnāt.
Primi sūt ingrati qui numq̄ pon-
 derāt preconcessa: sed sep̄ aspirāt
 ad habenda: non quid receperint
 de preterito: sed quid recipiunt sunt
 prospiciunt de futuro. Et hec ē pri-
 ma ac potissima causa ingratitudi-
 nis. Sicut dicit Seneca. 7. de benefi-
 cijs fere in principio. Prima inqt
 omniū ac potissima causa ingra-
 titudinis est: q̄ nouis semper cupi-
 ditatibus occupat. non quid ha-
 bemus: sed quid petamus. Nō in-
 id quod est: sed in id quod peti-
 mus: intenti sumus. quicquid est
 domi vile est. Sequit̄ autem **Ubi**
Quod accepis leuiter noueris:
 cupiditas fecit dator eorum nō sit
 in precio. Et ideo non immerito cō-
 querebatur Epicurus assidue. Il-
 lud refert Seneca consequēter: q̄
 aduersus p̄terita sum⁹ ingrati. Et
 quecumq̄ percepim⁹ bona: ad me-
 moriam non reducimus. Nec in-
 ter voluptates numeremus: cum
 certior nulla sit voluptas q̄ que iā
 eipi non potest. presentia bō non
 dum tota in solido sunt. futura pē-
 dent & incerta sunt. Et ideo condu-
 bit Seneca. q̄ ad hoc q̄ nō ingra-
 ti sumus indigemus bona memori-
 a. quia sicut ad perfectam scientiā
 sufficit quedam semel didicisse. q̄
 semper postea sciuntur quedam
 ut sciuntur non est satis didicisse.
 Interdidit ei eorum scia nisi cōtinua

tate geometrica diuisio a sublimiū
 cursu. Ita beneficia quedam mag-
 nitude non cōpatitur excidere. mi-
 nora: sed numero plura effluunt.
 quia non frequenter illa tracta⁹
 nec libenter quid cui debeamus: re-
 cognoscim⁹. Sed hic posset esse
 dubium an tales beneficia non re-
 cognoscentes: sed obliuioni tradē-
 tes debeant dici ingrati. Et tamen
Seneca cum ebucio amico suo de
 hac materia disputaret ebucius
 tales nō ingratos: sed oblitos vo-
 caē solebat: tamq̄ ea res ingratiū
 excuset q̄ facit. aut per hoc accidat
 alicui ut nō sit ingrus cū hō nō accidit
 nisi ingrato. Et ideo distinguit Se-
 neca consequenter de ingratiss
Ingratus est qui beneficium se acce-
 pisse denegat quod accepit. **Ingr-**
tus est ille qui dissimulat. **Ingra-**
tus est qui non reddit. **Ingratissi-**
mus omnium qui oblitus est. Et
 hoc probat. **Primo** quia alij qui
 sunt memores beneficiorum. licet
 non reddant. sentiunt tamen in ai-
 mo se esse debitores & possūt ex fa-
 cili occasione ad reddendum indu-
 ci. **Isti** vero oblitio totum beneficiū
 elapsū est. **Secundo** quia ad red-
 dendum homo multis indiget me-
 muisse quod sine impedio potest.
 Et ideo numq̄ voluit esse gratus q̄
 beneficium tam longe proiecit: ut
 extra conceptum suum poneret.
 De quolibet talis verificatur illud. **Ec-**
clesiastici decimonono. **Ingratus**
 sensu dereliquit literantem se. **Be-**
 ne enim dicitur ingratus qui meō
 riam perdidit illius: quod semper
 scisse debuit. **Secundo** sunt ingrati
 qui deū de suis beneficijs nō hōrunt

bonorum omnium largitor: est per beneficium gratias ipsas nec in metallo agnoscere nec elocare extrinseca largitione gratias compensant siles porcis qui glandes contine comedentes ad arborem oculos nunquam erigunt cuius fructu incessanter depascuntur. Contra quos Aristoteles quinto ethicorum capitulo octavo ostendit quod in famulatu proportionabili commanent et cohabitant boni ciues et illi qui non possunt consimilia retribuere saltem gratiarum sacramentum sponte faciunt ut retributio sit. Hoc enim proprium est gratie. Est etiam gratiarum actio quaedam retributio et quasi quoddam sacramentum in eo quod non potest retribuere ad honorem vel valorem. Refamiliari. Oportet enim ei qui gratiam fecit et ei seruire in recompensatione collati beneficij. Hinc potest non ad veritatem sed ad voluptatem fabulantes tres sorores esse finxerunt que gratie nominabatur sicut narrat Seneca de beneficiis libro primo que sorores et filie veneris et liberis secundum aliquos dicuntur virgines et tiam complexis manibus ut chorum tripudiantium efficiant ridentes et perlucida veste ac soluta indute quarum due fuerunt ad nos conuersae. tertia vultum auertit. Virgines fuerunt eo quod in corrupta est sincera intentione debent fieri beneficia. Conuersis manibus circumquendam efficiunt eo quod beneficium de manu ad manum transit et tandem iterum redit ad autorem. hudentes sunt quia beneficia: hylarem debent habere datorem per lucida veste ac soluta induuntur vel

secundum aliquos nude fuerunt quia beneficia conspici volunt et non lateat. Est enim amicitia tenuolentia non latens in contrapassis octavo ethicorum. Due conuertuntur ad nos et tertia procedit auersa facie quia beneficium simplex a facilitate progreditur sed dupla redit. Sunt liberi patris et filie veneris. quia propter amorem et liberalitatem beneficia dari debent. Cum ergo a deo continue beneficia recipimus sibi continue regratiari debemus. Unde dicit beatus Augustinus in epistola ad Marcellinum quod nihil melius dicere possumus quam deo gratias. Quid inquit melius vel animo geramus vel ore proponamus vel calamo scribamus: quam deo gratias. Hoc enim dicere nihil breuius: nec audiri letius nec intelligi gratius nec agi fructuosius quidquam potest. Et ideo dicit Vergilius ter me gestus libro suo: qui loquosileos dicitur in fine. quod non est conueniens deo thus vel mirra incendere: et sic cum adorare si non inquit gratias agentes adorem? Hec sunt enim summe intentiones cum gratie deo aguntur a mortalibus. Sed timendum est quod iam nimis verificatur propheta apostoli ad Thimo. secundo. In nouissimis diebus instabunt tempora periculosa et erunt homines seipsos amantes et ingrati. Tercio sunt quidam ingrati qui deum de suis beneficiis exprobrant ad modum vxoris in grate pro qua vir in collo stergio positus cuius enormitate: vxor ei deinceps improperauit imperpetuum. Ita imitari videntur qui pro

Deo gratias

366

suorum vulnere fatiis iurando ipso-
 perane que nullatenus sustinisset
 nisi eum caritas ad hoc cogisset
Eccl. 29. *Pascet et potabit ingratos*
 et adhuc amara audiet. *¶* Quatuor
 sunt ingrati qui contra deum p-
 bnficia pugnāt: qui domis dei ad-
 peccandum vtiuntur: aliquando qui ha-
 būdant diuicijs a deo concessis vt
 necessitatibus pauperum succur-
 rant et hī erūt precipui pauperum
 oppressores. Alij fortitudine corpo-
 ris sui vigent: vt deo p- permissiōe
 seruiant. et hī specialiter in serui-
 cijs demonum vires suas confu-
 mūt. et sūt brigosi: tiosi: predo-
 nes et latrones. nō nulli vigēt in
 ingenio naturali quo deum colere
 se et alios regē deberent. et isti frau-
 dibus et dolis intenti circumueniūt
 proximos: deseruientes dyabolo et
 nō deo cōtra quos **Gregorius. 32.**
Moralium. sup illud Job. 20. *Dic*
montes terbas fert dicit sic. Dū
reprobi de diuinitus acceptis ne-
quaquam recta sed praua cogitant.
Quid aliud faciūt: nisi contra deū
suīs domis pugnāt. Quā sententiā
expressi in Omelia quādam dicit su-
p illud. Cum audieritis prelia et
peditiones. Omnia inquit que ad
usum vite accepim: ad usum cul-
pae cōuertimus. tranquillitatem
quippe pacis humane ad usum
cōuertimus securitatis vane: per-
grinacōnem terre pro habitatio-
ne didigimus patrie: salutem cor-
porum in usum redigimus vicio-
rum: substantie habūdantiā ad
peruersitatez intorsimus volupta-
*tis. **Hec ille.** Dī sunt similes cucu-*
lo qui p- quādam auiculam di-

26

citur foueri in nido quā postea oc-
 cidit cum etatem adultam habu-
 erit et comedit. Et tamen istis nō
 obstantibus benignus est super
 ingratos et malos. **Luce sermo.** In-
 gratum tripliciter punitum inue-
 nio libitum. **Vnde apud Athenē-**
ses cōuictus libertus de ingratitu-
dine aduersus patronū: iure li-
bertatis exuebatur. sicut narrat
Valerius libro tertio capitulo pri-
mo. Dicebat atq; ei dominus sup se
 deo cuiem tanti muneris impius
 estimatorem: nec adduci possum
 vt te credam vbi vtilem quem
 de libertate destituo. **Abi ergo et es-**
to seruus: quia libere esse nesciisti
Vnde Seneca quarto declamatio-
num de beneficijs. Miles quidam
 naufragus litore est appulsus et
 in hospicio cuiusdam p- tres dies
 refocillatus: tandem licetiam reci-
 piens ait. **Gratias tibi referam: si**
imperatorem meum me videre cō-
tingat veniens apud Philippū
regem Macedonum: predia illi
apud quem hospitatus fuit popo-
scerānuit Philippus. vir suis expul-
sus: non vt iners vel rusticus il-
lud tibi: sed ad curiaz imperato-
ris accessit: ingratitudez mili-
tis exposuit. Philippus hęc audiēs
lulsiit vt reprobissimo militi et in-
gratissimo hospiti stigmata in-
fringerentur: que eius ingratitu-
dinem perpetue testarentur et hos-
piti omnia redderentur. Sic ergo
libertus libitatis priuilegio priua-
batur. et filius ingratus parenti-
būs vincularis vinculis carceris
liber arcebatut ingratus hospiti
et amico stigmatibus perpetuis

libertatis privilegio priuabatur. a filius ingratus pntibus vinculis carceralibus artabatur. a miles ingratus hospitia amico stigmatibus perpetuis notabatur.

Capitulum 1A. Lco. 18A.

Magna enim sunt iudicia tua dñe a ienarrabilia vba tua ppter hoc indisciplinate anime extrauerunt. Dux ei persuasum hñt iniqui posse dñati natiom tue scē vinculis tenebrarū a longe noctis cōpedia. indui sē tectis fugitiuū ppter tue providentię iacuerunt vel placuerunt a latuerunt. Ad cōmendationē diuine gubernacionis a excellentię sapientię increate agit auctor in postrema parte sui de spālī protectiōne generis iudayci. qđ deus sibi adoptauerat. a de miraculosa deicōne generis egiptiaci qđ filios israhel captiuauerat multis ānis. Afflxit autem deus egiptios decē plagis. Inter quas inferebantur quedam per bestias a aialia qñ. s. illi supueit seua bestiarū ira moxi b' pūsoz colubroz exēmiabant. ac draconū a locustarū iuasiōib' attriti irremediabilē torq̄bant. Alique per res insensatas a elementa a alique per corpora supcelestia vtpote i aqz nouo imisso gñe ac grandimbis a pluuijs desup immissis: seua trucidati itēmp cōs sic supē dñi fuit. Id postq̄ auctor dedarauit qđo egiptij affligēbāt p bestias a aialia a etiā p res insensatas a elementa. In ista pte ostēdit qđo idē egiptij afflicti fuerēt per corpora celestia dupliciter em̄ pūiebant. Vno mō p hñis sub-

stradōne. Alio mō p pmo genitorū occasione. Et s̄m hoc diuidit p̄fectus i duas ptes. Nā primo agit de noua plaga illata egiptijs q̄ fuit per tenebras palpabiles sicut de Exodi. 10. Secundo agit de decima plaga. que fuit per innumerabiles moites primo genitorum. Secundo de terribili subuersione egiptiorum in mari rubro. Secunda pars ibi Cum cogitarent. Circa primū duo facit. Primo agitur de mabi li supplicio tenebrarū illato egiptijs. Secundo de beneficio spālī luminis tunc temporis collato hebreis ibi Sandis autem tuis. Circa p̄mum quinq; facit. Nam primo agitur de istius pene causalitate. Secundo de ei' irremediabilitate. Tercio de eius immensitate. Quarto de eius vniuersalitate. Quinto de ipsius equitate. Secunda pars ibi Dum putant se latere. Tercia ibi Frequenter. Quarta ibi Illi autē qui impotentem. Quinta ibi Omnis enim orbis terrarum. Circa primum duo facit quia primo asseruit tantē penē causam. Secundo eiusdem penē ponit formā ibi In vinculis tenebrarū. Causa autē eius fuit duplex ex parte dei iusta consideracio a ex parte egiptiorū iniqua cōuersacio. Quātum ad primū dicit sic Magna enim sūt iudicia tua domine quib' electos id est filios israhel gubernasti eorum aduersarios flagellasti a inenarrabilia verba tua id est facta tua. Deus enim factis loquitur qui dixit a facta sunt. Luce secundo Transeam' Bethleem a videamus hoc verbum qđ factum est